ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ Թէ գաւառաց համար
Տարեկան 7 մէճիտ
Վեցամսեայ 3½ »
Եռամսեայ 2 »
Օտար երկիրներու համար 40 Փր.
Վեցամսեայ 20 »
Եռամսեայ 10 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի Բասէ Նօթալէն.
Դրամի փոխադրելու փոխարժէք ... 115 ղրուշ փոխ 100 ղրուշ հաշուուի.
Նամակները կ'ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, Կ. Պոլիս

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

پوزانتیون
ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز ومدیر مسئول
پوزانت کچیان

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KETCHIAN
Bab Aali Djaddessi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 172 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 1897 ՄԱՅԻՍ 26/7 ՅՈՒՆԻՍ | 7 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1315. | 26 ՄԱՅԻՍ 1313 | Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 172

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՅԻՍ 26/7 ՅՈՒՆԻՍ, 1897

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՀԱՅ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Ուրբաթ օր հաճութեամբ անցուցինք քանի մը ժամեր հայ արուեստագէտներու մթնոլորտի մը մէջ։ Անգամ մ'եւս առիթ ունեցանք հաստատելու թէ լուսանկարչական արուեստին մէջ Հայք առաջին են ի Կ. Պոլիս։ Ո՛չ միայն այսչափ, այլ և ձեռնհաս օտարազգիներ անգամ վկայեցին թէ նկարչական տաղանդն ուշադրաւ կերպով զարգացած է մերազնեայց մէջ։ Կարապետ էֆ. Փապուճճեանի անունը ցարդ ազգ. լրագրերու մէջ երեւցած կամ ի Բերա ընկերային շրջանակներու մէջ լսուած էր երբեւ քաղական, կամ կրթական ընկերութիւններու անդամ, կամ առեւտրական մարդ որ դատեր ունեցեր է։ Բայց այս Բերացի երիտասարդ արուեստասէր նելքին կողմ մ'ալ ունէր որ մտերիմներու միայն ծանօթ էր։ Իր անձնական զուարճութեան համար լուսանկարչութիւն սորված և ինքն իրեն բաւական մշակած էր։ Տարի մը յառաջ հիմնեց «Նատիր» լուսանկարչատունը Ղալաթա Սէրայի մօտ, և անցեալ աշնան պարագայից բերմամբ պահ մը փակ մնալէն ետքը, նոր և ընդարձակագոյն կազմակերպութիւնով մը այս հաստատութիւնն է որ վերաբացուած է Թինէլի մօտ։ Այս լուսանկարչատուն ուրիշներէն կ'զանազանի նախ սա հանգամանքով որ հոն ասիդէլէնի լուսով ալ լուսանկար կ'հանուի, և երկրորդ, լուսանկարչութեան ամէն ճիւղերէն ու տեսակներէն զատ, բուն պատկերհանութեան և իւղաներկ նկարչութեան համար ալ շատ լաւ աշխատանոց մ'է «Նատիր»։

Ինչպէս գիտէք, ասիդէլէնը դիպուածաւ գտնուած կազ մ'է որոյ լոյսն ամէնէն աւելի կ'մօտենայ արեգական լոյսին։ Կ'փորձէին արուեստական ադամանդ շինել, և ասոր համար մէկ-երկու հազար աստիճան ջերմութեան մէջ կ'այրէին հանքածուխն և կիրը. փուռէն ելածն ադամանդ չէր, այլ տեսակ մը հաստատ մարմին որուն «ածխիտ» ըսուեցաւ։ Անյաջող հնարիչն երբ բարկութեան վայրկենի մը մէջ այս քարի կտորը մէկ կողմ նետեց, «ածխիտ»ը գնաց ինկաւ ջուրի դոյլի մը մէջ, և հնարիչը զարմանօք տեսաւ դոյլին մէջէն ելնող կազին մասնաւոր գոյնն։ Այն կազին կրակ տալով ինչպէս կ'տրուի մեր գիտցած օդային կազին, արտադրուած լոյսը տարբաղադրեցին, և տեսան որ արեգական լոյսին տարրերն ամէնէն աւելի այս նորագիւտ կազին տուած լոյսին մէջ կ'գտնուին։ Արուեստական ադամանդը թող փնտռելու ըլլան, գիտնականք այս կերպով գտան նոր լոյս մը որ օդային կազի լոյսէն աւելի անոյշ է, և ելեկտրական լոյսէն գերազանց է այնու զի վտանգ չունի բնաւ։ Ասիդէլէնի լոյսն ընտանեկան գործածութեան շատ լաւ կ'յարմարի, և արդէն միջոցը գտան ձեռքի փոքր լամպարներն իսկ ասիդէլէնով լուսաւորելու։ Ածխիտն հիմա մեծաքանակ կ'արտադրուի։ Շատ պարզ գործի մը կ'բաւէ այս նիւթը ջուրի մէջ դնելու, կազն յառաջ բերելու, և այն կազը խողովակներու միջոցաւ ուզուած կողմ փոխադրելու։ «Նատիր» լուսանկարչատան մէջ մինչև 800 մոմի լոյս յառաջ կ'բերուի, որով գիշերուան մէջտեղը նոյնքան յաջողութեամբ լուսանկար կ'հանուի որքան ամենափայլուն պայծառ օդով։ Կ. Պոլսոյ մէջ ուրիշ լուսանկարիչ դեռ ի կիր չէ արկած այս լոյս։ «Նատիր»ին ի ցոյց դրած լուսանկարներն ամենամեծ մասամբ ասիդէլէնի լոյսով հանուած են, և մեր աչքին տակ շատ յաջող փորձերն ըրին։

Այս առթիւ ճանչցանք Երուանդ Գասպարեան, լուսանկար հանող (բօզէօռ), և Պետրոս Շաքարեան, լուսանկարը սրբագրող (ռըդուչէօռ), որք հաստատութեան գեր-տնօրէն Լեւոն Փապուճճեանի հետ մէկտեղ, շատ լաւ մշակեր են արուեստն ընդհանրապէս և ասիդէլէնով լուսանկարչութիւնն ի մասնաւորի։ Բայց քանի չափ հրապարակագիրներն որք հոն էին՝ ներկայացուցիչ հայ, Թուրք, յոյն և եւրոպեան մամլոյն, և օտարազգի գիտնական հիւրեր, ճշմարիտ զմայլումով դիտեցին պատկերհան Սիմոն Յակոբեանի և պատկերհան Միհրան Մարտիկեանի ընտիր ընտիր իւղաներկերն՝ հայ և տեղական կեանքէ առնուած։ — Կտաւի մը վրայ կ'տեսնենք Սամաթիացի ձկնորս ընտանիք մը, — երիտասարդ մը, մայր մը և ծերունի հայր մը, որք զբաղած են ուռկան նորոգելու։ Իր ընտանեկան պարզութեան մէջ այս խումբ շա՛տ համակրելի է։ Բնազդօրէն կ'կապուիս սա կտրիճ երիտասարդին, արեւակէզ դէմքով, որ Մարմարայի բացերը շատ փոթորիկներ տեսեր է, և ձուկի համար շատ գիշեր լուսցուցեր է ծովի վրայ։ Հիմա քչիկ քչիկ աշխատելով հանգիստ իր ընտանիքին քով, երկար յոգնութիւններ կ'դարմանէ, և իր կատարած ձանձրալի աշխատութիւնն իրեն ժամանց կուգայ։ Խաժամուժ պառաւն ալ պարկեշտ աշխատասէր ազգային Հայուհիի տիպար մ'է։ Դիմագծերը, շարժումներն, տան ամէն պարագաներն հարազատ ընդօրինակութիւն են բնութենէն, խղճամիտ ճշդութիւնով և նրբութիւնով նկարուած։ Նմանապէս գաւառացի մուրացկան հայ պառաւ կին մը, որոյ բազմամեայ ազգատութեան տառապանքներուն մէջ ճմլուած, փոխւած, անէացած սիրտը կ'դիտուի, կ'կարդացուի իր նուաղեալ աչքերուն, մարած նայուածքին, խորշոմներով պատած ճակտին ու այտերուն և կենդանութիւնը կորուսած մորթին վրայ ։ Եւ յետոյ, Անատոլուցի Թուրքերու խումբ մը որ Թամլու կ'խաղայ Թրքական սրճարանի մը անկիւնն. են. — Ամէն անոնք որ արուեստի սէրը կ'տածեն քիչ շատ՝ յորդորեցին այս հայ պատկերհաններն իրենց գործերն անվեհեր ի ցուցահանդէս դնելու, բնաւ փոյթ չընելով քննադատութիւնն, որ ի վերջոյ նպաստաւոր պիտի ըլլայ իրենց։ Ի՛նչ եւրոպեան տաղանդներ կան հաչաւ հանած որք թերեւս այս համեստ հայազգիներուն հազիւ կ'հաւասարին։

Սեղանին վրայ զոր շատ ճաշակով պատրաստել տուած էր Փապուճճեան էֆ., անկեղծ բարեմաղթութիւններ եղան արուեստագիտաց այս ճշմարիտ բոյնին բարգաւաճման համար։ Ներկայ խմբագիրներուն լուսանկարներն հանուեցան թէ ասիդէլէնով թէ արեգական լոյսով, անհատապէս և հաւաքապէս, տարբեր տարբեր դիրքերով։

* * * Ռուսիա ապահովագրական ընկերութեան ծրագրուիս ընդհ. քննիչին՝ Ա. Հիւրմիւզ էֆ. ի միջնորդութեամբ պատեհութիւն ունեցանք նաև տեսնել ուրիշ հայ տաղանդի մը՝ Նշան Աւագի մէկ սքանչելի նկարն որ ի ցոյց դրուած է նոյն ընկերութեան դրասենեկին մէջ, Ղալաթիա, Հին Մաքսատան տեղ կառուցուած շէնքին մէջ։ Կ'ներկայացնէ Մահմուտ փաշա Գալճըլար հին խանին կեդրոնական կամարակապը՝ բակին վրայ և սանդուխէն վեր քանի մը սենեակներով։ Եթէ գեղեցիկ տեսարաններ նկարելուն մէջ հաճոյք կայ, տխուր հնութիւն մը, տրտմալի ամայութիւն մը, աւերակներու բեկոր մը նկարելուն մէջ ո՛րչափ աւելի հարազատ արուեստ կայ. զի հոս աչքը չի հանգչիր ակնապարար առարկայի մը վրայ, այլ միայն արուեստին սէրն է որ կ'ողողէ արուեստագէտին հոգին և կ'վարէ անոր վրձինը։ Նշան Աւագ Գեղարուեստից Վարժարանին էն փայլուն ընթացաւարտներէն մին էր, և Վարժարանէն ելնելէն ի վեր ինքզինք նետած է գեղարուեստի ասպարէզին մէջ, յորում ցարդ զինք խրախուսողն եղաւ արուեստին սէրն և ո՛չ թէ քաջալերիչ Մեկենասներու նիւթական դնահատութիւնը։ Իր նկար, 1.10 մէտր լայնքով և 1.35 մ. բարձրութեամբ, Ա. կարգի Ա. մրցանակի արժանի դատուեր է Գեղարուեստից Վարժարանէն, ուր այս տեսակ նկարներու համար շատ խիստ է փորձը։ Բայց այս Բալուցի հայ արուեստագէտն որ խանի մը անկիւնը ժամանակ կ'անցընէ, համարձակ կրնար եւրոպեան նրբաճաշակ հասարակութեան մը գնահատութեան ալ ներկայել իր գործ։ Ո՛րչափ աւելի ուշադրութեամբ դիտէք, այնքան աւելի համ կ'առնուք նկարին նուրբ մանրամասնութիւններէն որովք յառաջ բերուած է հին, խարխուլ, պատառատուն շէնքի մը ամբողջութիւնն։ Ի՛նչ մեծ համբերութիւն այն հազարումէկ հին ու մին կտորուանքն ուսումնասիրելու իրենց ձեւի և գոյնի խղութեան մէջ, իրարու քով բերելու և այնքան բնական ճշդութեամբ պատկերացնելու։ Այս պատկերին չափ տխուր բան մը եթէ կայ, սա հաւանականութիւնն է թէ մի՛ գուցէ զայն յօրինողն յուսահատի և խոստմնալից վրձին մը մէկ կողմ նետէ օրին մէկին։ Այս պատկերին չափ մխիթարական բան մը եթէ կայ, այն ալ սա մտածումն է թէ, հակառակ ամէն տնտեսական տագնապներու, որք յուսանք թէ վաղանցիկ ըլլան, Արուեստն, Իտէալն, իր երկրպագուներն ունի տակաւին մեր մէջ, որք հաւատքով փարած են անոր, սպասելով լաւագոյնին, և սկեպտիկ կամ անզգայ հասարակութեան մը մէջ պարզելով, հռչակելով այս երրորդութիւնը թէ ճշմարիտ տաղանդներ ալ կրնան ծնունդ առնուլ իր մէջէն։

ԱԶԳ. ՎԻՃԱԿԱԳԻՐՔ Ց'ԷՏԻՐՆԷ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի.)

ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ 17/29 Մայիս 97.

Ադր. Պոլսոյ Հայք (*) ունին 2 եկեղեցիներ, Ս. Թէոդորոս և Ս. Կարապետ. առաջինը ժամանակաւ Յոյներէն առնուեր Հայոց տրուեր է. ասոր հին անունը պահուեր է։ Առաջինն ունի 5 և երկրորդը 1 քահանայ։ Ս. Թէոդորոսի թաղն ունի 513 տուն հայ բնակիչ, Ս. Կարապետինը՝ 168. կայ նաեւ 17 տուն օտար քաղաքներէ հիւր, ընդամէնը 698 տուն, որք քաղաքին այլ և այլ կողմերը ցրուեալ կ'բնակին. կան նոյնպէս 100է պակաս պանդուխտ ազգայիններ։ Հայոց վարժարաններն են՝ 1. Արշակունեաց՝ արական, 2. Հռիփսիմեանց՝ իգական. ասոնք բարձրագոյն նախակրթարաններ են առանձին ծաղկոցներով, 3. Թորգոմեան՝ արական եւ իգական երկու բաժանմունքով, որք տարրական նախակրթարան ու ծաղկոցներ են, 4. Ս. Լուսաւորչեան երկսեռ ծաղկոց, 5. Մանկապարտէզ՝ երկսեռ (մասնաւոր)։ Ամէն ունին 500 աշակերտ ու աշակերտուհի։ Ա., Բ. Ե.ը Սբ. Թէոդորոսի, Գ.ը Սբ. Կարապետի թաղերուն մէջ, իսկ Դ.ն ի Գարա Աղաճ (գիւղ երկաթուղւոյ կայարանին մօտ)՝ որ Սբ. Թէոդորոս Եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդին իրաւասութեան տակ է։

Վերջին տասն տարիներու մէջ կատարուած ամուսնութեանց, եղած ծննդոց և պատահած մահերու քանակութիւնն հետեւեալք են.

Ամուսնութիւնք				Ծնունդք				
1887	39 հատ.	54 արու	48 էգ	= 102
88	42 »	42 »	39 »	= 81
89	24 »	52 »	53 »	= 105
90	27 »	44 »	36 »	= 80
91	26 »	47 »	49 »	= 96
92	35 »	42 »	37 »	= 79
93	24 »	35 »	41 »	= 76
94	48 »	44 »	43 »	= 87
95	22 »	40 »	37 »	= 77
96	35 »	38 »	43 »	= 81
	322 »	438 +	426 »	= 864

Մահք	Արու	Էգ	Մնկ.	Պանի.	Երաս.	Չփս.	Ծեր, Պառ.	
1887	45	40.	28	3	13	15	26	= 85
88	54	39.	37	4	12	14	26	= 93
89	31	45.	12	4	19	15	26	= 76
90	59	54.	41	7	16	13	36	= 113
91	40	27.	14	5	22	8	18	= 67
92	42	42.	10	3	14	18	39	= 84
93	52	28.	11	0	14	14	41	= 80
94	50	54.	18	5	11	32	38	= 104
95	49	44.	33	3	14	20	23	= 93
96	44	39.	16	2	13	14	38	= 83
	466	412.	220+	36+	148+	163+	311	= 878

Մանուկ նկատուած է ծնունդէն մինչեւ 10 տարիքը, պատանի 20, երիտասարդ 40, չափահաս 60, և ծեր 60 է մինչեւ խոր ծերութիւն։ Մեռնողներէ 14ը պանդուխտք են, եթէ հանենք այս թիւը 878 էն, կ'մնայ 864 մահ՝ որ հաւասար է ծննդոց։ 1890ին՝ կարմրախտ, 1894ին՝ հնդախտ, 1895ին՝ կեղծմաշկ և ծաղիկ կար։ Կարմրախտէ մեռած են ընդամէնը 25 հոգի, հնտախտէ 9, կեղծմաշկէ 5, ծաղիկէ միայն 2, մնացեալք սովորական հիւանդութիւններէ։ 878 մեռնողներէ %ին 25.05՝ մանուկներ, 4.10 պատանիներ, 16.86՝ երիտասարդներ, 18.56՝ չափահասներ, 35.42ը՝ ծեր և պառաւներ են։ Դիտելի է թէ երիտասարդներու մէջ շատ մահ պատահած է։

Կ. ԲԱՆԹԻԿ

(*) Պէտք է հասկնալ Հայկական Եկեղեցին դաւանողներ։ Կարելի է ուրիշ անգամ առիթ կ'ունենամ խօսիլ օտարադաւան Հայոց վրայ։

ԱՅՏԸՆԻ ՀԱՅԵՐԸ

Իզմիրի կուսակալութեան առաջին կառավարչութեան կամ դեր-կուսակալութեան—Մի-Ղէ-տօ-քրէ-ֆրը-անունն է այս։ Դեռ մէկ դար չկայ որ ամբողջ Իզմիրի նահանգը միմիայն այս անունով կ'յիշուէր, քանի որ Այտըն քաղաքն ալ՝ Իզմիրէն առաջ՝ կուսակալանիստ քաղաքն էր. սակայն վերջերս Իզմիր՝ շնորհիւ իր առեւտրական զարգացման և բարգաւաճման՝ կուսակալն իր մէջ ընդունելու պատիւը խլեց Այտընէն, և հիմա դուն ուրեք կը գործածին Այտըն վիլայէթի անունը։ Փռիւգական Թուականէն ալ առաջ հիմնարկուած քաղաք մ'է Այտըն, որ առաջին անգամ հաստատուած է այժմու քաղաքին հիւսիսակողմը Թօփ-Եօխտղըի սարահարթէն ալ անդին Ճէվիզ-Տաղըի ստորոտը տարածուող հարթագետնին վրայ, ուր ժամանակէ մ'ի վեր գերման հնախոյզներու կատարած պեղումներուն շնորհիւ՝ գտնուած են բաւական կարեւոր հնութիւններ, շէնքեր, արձանագրութիւններ, Միհրդատէն և ուրիշներէ մնացած, և որոցմով կ'հաստատուի թէ 7—8 դար առաջ հոն էր Այտըն և կ'կոչուէր Տրալլեռն։ Հետեւաբար, և համեմատաբար մօտ ժամանակներու մէջ Այտըն իր դիրքին հետ անունն ալ փոխած է։ Սելճուգեան իշխան մը—երբեմն—գրաւելով այս քաղաքն և նորա դիրքն ու շէնքերն հաւնելով՝ անուանած է զայն «Կիւզէլ-հիսար» (գեղեցիկ պարիսպ)։ Եւ վերջին, իր տիրապետութեան ազդեցութիւնով, երկրին բնակիչք բարդած են անոր անունն—«Այտըն Կիւզէլ-հիսարը»։ Եւ այսպէս հետզհետէ «Կիւզէլ-հիսար» յաջորդած է «Տրալլեռն»ին և «Այտըն»՝ «Կիւզէլ-հիսար»ին։

Դիրք, կլիմա, տարածութիւններ.— Իզմիրէն դէպ ի հարաւային արեւելք 87 մղոն հեռի,—երկաթուղիով 3½ ժամ— «Պաղա-Տաղ»ի և «Ճէվիզ-Տաղ»ի մէջտեղ տարածուող ընդարձակ ու բարեբեր հովտին հիւս. արեւելեան կողմն, երկու բլուրներու կողերէն դէպ ի հովիտ կ'տարածուի հիմակուան քաղաքն որ կ'գտնուի հիւս. լայնութեան 48°,29'ին և արեւել. երկայնութեան 26°, 29',47"ին տակ։ Ծովու մակերեւոյթէն միջին բարձրութիւնն է 75 մէտր։ Ամառուան մէջ ջերմաչափը 35—40 աստիճան կրնայ բարձրանալ, առանց սակայն ո՛չ զուք արեւահար ընելու. իսկ միւս եղանակները գարնան ու աշնան յաջորդութիւններ են պարզապէս։ Օդը քիչ մը խոնաւ է. երբեք չի ձիւներ, կ'անձրեւէ միայն։ Իր այս կլիմային հետ ընտելացողին համար շատ հրապուրիչ է Այտըն որ ունի նաև տաք և բարեխառն գօտիներու յատուկ ամէն տեսակ բերքեր։ Բնական ու գեղեցիկ տեսարաններ, զուարճալի զբօսավայրեր, բազմաթիւ ինքնաբուղխ առուներ ու վտակներ պարզապէս անճալի կ'ընեն Այտըն-Կիւզէլ-Հիսարին կեանքը։ Մօտերն ունի երեք ջերմուկ, երկուքն երկաթի և մին ծծմբի բաղադրութիւնով։

Բուն գաւառն ունի 730,700 արտավար մշակելի հող, որոյ մէջէն անցնելով Մէնտէրէս կամ ըստ հնոց Մենանդր գետն ու չորեքկողմ բիւր բարիք ու արգասաւորութիւն սփռելով՝ կ'երթայ կ'թափի յԱրքիպեղագոս։ Այս ընդարձակ հողերէն կ'արտադրուին առատ բամպակ, թուզ, ձէթ, գարի, վարսակ, ցորեն, խաղաղին, տաղձ և դեռ բազմատեսակ բերքեր։ Քաղաքին մէջ կ'հաշուին 49 տեսակ արուեստներ որոց մէջէն ամէնէն յառաջացածներն են դերձակութիւն, մուճակագործութիւն, դարբնութիւն, տաղձագործութիւն, ոստայնանկութիւն, ոսկերչութիւն, ելն։ Հոս հայ բժիշկ, դեղագործ, դերձակ, տաղձագործ և մուճակագործ չունինք։ Մանաւանդ եթէ հայ բժիշկ մը և դեղագործ մը (երկուքն ալ կարող և վկայեալ) հոս դան՝ յաջողութեան յոյսը շատ պայծառ է։ Առանձին գալու չեն սակայն, որովհետեւ յոյն բժիշկներու կամ դեղագործներու հետ չեն կրնար ապրիլ։

Հայ գաղթականութիւնը.— Հայոց առաջին գաղութն — որ նաեւ վերջինն եղած է—եկած է Պարսկաստանէն և ցրուած՝ Այտըն, Էօտէմիշ, Նազիլլի և այլ տեղեր, ինչպէս կ'յիշէ Ստեփաննոս Օրբէլեան իր Պատմութեան յառաջաբանին մէջ։ Այս պարսկահայ գաղթականք 5-600 հոգւոյ չափ կան եղեր. հոս առաջին անգամ բնակեր են պանդոկ մը որ ցայսօր «Աճէմ-Խանը» կ'կոչուի և որոյ շինութիւնն՝ ըստ աւանդութեան՝ երկու դարը չանցնիր։ Երկրորդ պանդոկն ուր բնակեր են—«Եագուպ-Փաշա-խանը»—իր մէկ անկիւնաքարին վրայ ցայսօր կ'պահէ 1811 թուականը։ Տասն եւ իններորդ դարու սկիզբէն մինչեւ կէսը կամ նոյն իսկ մինչեւ մօտ ժամանակներս Հայք ընտիր դիրք մը գրաւած են հոս. վաճառականութիւն, արհեստք, են. իրենց ձեռքն են եղեր, մինչդեռ յոյն վաճառականը մատով կ'ցուցնեն եղեր. իսկ հիմա բոլորովին հակառակն է եղած. Հայք հետզհետէ Իզմիր եւ այլուր գաղթելով կամ մեռնելով, այս կարեւոր երկրին մէջ իրենց դիրքը թողած են Յունաց։

Հիմա Այտընի Հայք 50-55 տունի չափ կ'հաշուուին։ Ունին փոքր այլ սիրուն եկեղեցի մը, ընտիր դիրքի վրայ շինուած հոյակապ վարժարան, ժողովարան, Թանգարան մ'որ կ'պարունակէ 300ի մօտ տպագիր, 25ի մօտ ձեռագիր (մեծաւ մասամբ Թատերգութիւններ և 3 Մաշտոց), ազգ. կալուածներ որք թէեւ այժմ փոքրիկ հասոյթ մը—50-60 ոսկւոյ չափ—կ'բերեն տարին, սակայն վերջապէս երբեմն մեծ և հարուստ հասարակութեան մը գոյութիւնը կ'վկայեն և են 7 տուն, 1 սրճարան, 2 խանութ և 1000ի մօտ ձիթենի։ Եւ ինչպէս կ'տեսնուի, լաւ ձեռքերու տակ լաւագոյն արդիւնքներ ալ կրնան բերել այսքան կալուածներ։ Կրթական վիճակնին շատ գէշ չէ հիմա։ Վարժարաննին բաց է և բաւական կանոնաւոր ծրագրով մը կ'ընթանայ։ Ջատկի առթիւ կրցան դանել նաև մի քահանայ որուն հետ համաձայնած են գէթ տարի մը զայն իրենց քով ունենալու համար։ Հիմա գործի գլուխը գտնուող և ազնիւ ու հոգածու անձերէ կազմուած առժամանակեայ Թաղ. Խորհուրդ մը յոյս կուտայ մեզ տեւլոյս ազգ. հաստատութիւններն օր ըստ օրէ պայծառագոյն վիճակներու մէջ տեսնելու։

Այտըն Ա. Գ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ,

ՍԵՒ ԾՈՎԻ ՀԱՅԵՐԸ

ԹԻՐԷՊՈԼԻ, 19 Մայիս 97.

Թրիպոլի Սեւ ծովու եզերքը լերան մը ստորոտը փոքրիկ քաղաք մ'է 5000 բնակչօք, որք են, Թուրք, յոյն և հայ ։ Հայք 90 տուն կ'կազմեն եւ կ'զբաղին վաճառականութեամբ և չորպաճութեամբ. մի փոքր մասն ալ արհեստով։ Վաճառականներէ ոմանք տեղական բերքերու վրայ, ինչպէս կաղին, ընկոյզ, լուբիա ելն. գործեր կ'ընեն արտասահմանի հետ։ Զօրպաճիներ արդէն ծանօթ են իրենց գործերով. գիւղացւոց հետ առեւտուր կ'ընեն։ Գալով արհեստաւորներու դասակարգին, շատերը դերձակ են և միայն գիւղական հագուստներ կրնան կարել, սակայն չեն կրնար ապրիլ, զի նորաձեւութեան պահանջմանց համեմատ կատարելագործած չեն իրենց արհեստը, մի քանիներ կօշկակարութեամբ կ'պարապին, եւ կարող են օրական աշխատութեամբ ապրուստնին ճարել. ուրիշ ճիւղերու մէջ արհեստաւորներ չունինք ։ Քաղաքիս արեւելեան ու արեւմտեան կողմն երկերկու ժամ հեռաւորութեամբ կ'գտնուին ծովեզերեայ տօնավաճառներ, ուր շաբաթը մի օր բաց ի արհեստաւորներէն, հոն կ'յաճախեն ամէն դասակարգի մարդիկ, մինչեւ երեկոյ առեւտուր ընելու համար գիւղացւոց հետ. ահա սյս պատճառաւ մեր տղաք արհեստի յարած չեն իրենց մասամբ հասակէն սկսեալ, որովհետեւ տօնավաճառ կ'երթան իրենց մեծերու հետ, ու երբ օրական քանի մը փարա շահ տեսնեն, այլ եւս եւ չեն կենար, ասոր թէ ձմեռ կ'վազեն և չարքաշ կեանքով կ'յուսան ապագայ մը պատրաստել. շատեր այսպէս խաբուելով արհեստէ զրկուած են, և ծախորդութեամբ դրամագլուխնին

ալ վատնած ըլլալով, բոլորովին անգործ մինչեւ իրիկուան սրճարանները թղթախաղով կամ նարտով ժամանց կ'ընեն։ Գալով կրթական գործին, քաղաքս մինչեւ ցարդ ունեցած չէ վարժարանի յարմար ընթացք մը, դասատուներ քան տարիէ ի վեր, ոմանք պատահական եւ այլք տպաւորուելով եկած ու գացած են. ասոնցմէ երկու տարի մնացողները մատով կ'համրուին. ասկէ զատ ճամբուած դասատուի մը տեղ ուրիշ մը բերել տալու համար տարի մը եւ երբեմն երկու տարի ալ դպրոցնիս գոց կ'մնայ մինչ ցնոր տնօրինութիւն. ասով ալ աշակերտն իր նախկին ուսածը կ'մոռնայ եւ կրկին այբուբենէն կ'սկսի։ Բայց այժմ երկու տարիէ ի վեր դպրոցնիս բոլորովին փակուած է եւ մեր վագանը մինչեւ ցարդ լրացած չէ եւ նոր տնօրինութիւն մ'ալ եղած չէ։ Աչնան եղանակին մեր ազգայինք սրճարաններու մէջ կ'խորհրդակցին դասատու մը բերել տալու համար. ասոնցմէ նիւթական եւ ոչ մի բան կ'պակսի բայց սիրոյ ու միութենէ. այսօր վաղն ըսելով, ձմեռը, գարունն ալ կուգայ կ'անցնի. կրկին վագանս։ Եւ ո՞վ է որ կ'տուժէ, միմիայն արական սեռէ 60-70 հայ մանկտիքն են որք փողոցները թափառելով օրն ի բուն, իրենց թանկագին ժամերը խաղի եւ զբօսանքի տուած, տգիտութեան խաւարին մէջ կ'խարասուզին, որոց մէջ եթէ չեմ սխալիր, ոչ թուրք եւ ոչ ալ յոյն հասարակութեան տղաք կան. եւ այսօր չկայ գթած ու ողորմած սիրտ մը որ հոգ ու խնամք տանի առ այս։ Կարող ազգայինք բոլորովին անտարբեր են. չունինք գոնէ ուսեալ զարգացած երիտասարդութիւն մը որ այս թունաւորիչ ախտէն ազգայ սերունդը փրկելու համար գործի ձեռնարկէ։

ՊՈՆՏԱՑԻՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՇՈՒՐՋԸ

Ղալաթիոյ քահանայքն իրենց նկատմամբ եղած գանգատներն արդարացնելու նպատակաւ, տեղական թերթի մը մէջ առարկեր են թէ՝ 1. Մայր եկեղեցւոյ Տ. Արսէն քահանան՝ Նախորդ Կրօն. Ժողովոյ կողմանէ ո՛չ թէ իբր լուսարարապետ, այլ ժամանակաւ ղրկուած է Ղալաթիոյ եկեղեցւոյ գոյից եւ սպասուց վրայ հսկելու համար։ 2. Կրօն. Ժողովն «բողոքած» է եղեր յիշեալ քահանային հեռացման եւ այս առթիւ իրենք ալ միեւնոյն բանը պահանջեր են յիշեալներն։ 3. Լուսարարապետ Տ. Արսէն քահանան իրեն պաշտօնին անձեռնհաս ու Ս. Եկեղեցւոյ պարգեւութեանց միջոցին անհանդուրժելի վարմունք ունենալուն՝ չէն կրնար եղեր խղճի մտօք քահանայագործել եւ ահա այս մտօք նամակ գրեր են Ս. Պատրիարք Հօր։ — Կ'հարցնեմ յիշեալ Արժ. քահանայից թէ՝ 1. Ինչ զարմանալի բան է որ 10 երկար տարիներ պաշտօնավարող Նախորդ Խնամակալութիւնն՝ օր մ'իսկ մտքէն չէ՝ անցուցած իրենցմէ մէկուն վստահիլ Ս. Եկեղեցւոյ գոյից եւ սպասուց պահպանութեան փափուկ պաշտօնն եւ ընդհակառակն՝ իր Ատենադրութիւնք լի են իրենց նկատմամբ անվերջանալի գանգատներով եւ բողոքներով։ Արդեօք այն ժամանակ ալ Տ. Արսէն քահանայ կա՞ր Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցին։ Նոյնպէս՝ ի՞նչ զարմանալի բան է որ Կրօնական Ժողով մը՝ իր պաշտօնին անյենհաս եւ անհամբոյր բնաւորութիւն ունեցող քահանայի մը լուսարարապետութեան պաշտօն կ'յանձնէ եւ իրեն յաջորդող արդի Կրօն. Ժողովն՝ այս տօրէն ընտրութիւնը չի բեկաներ անմիջապէս։— 2. Քահանայի մը կ'վայլէ՞ հրապարակաւ սուտ խօսիլ՝ ըսելով թէ՝ Կրօնական Ժողովն որոշած է Տ. Արսէնի հեռացումն։ Երբ, ո՞ր նիստին մէջ տուաւ այդ որոշումը։ Եթէ իրօք այդպիսի բան մը եղած ըլլար, չէ՞ր հաղորդուեր եկեղեցւոյ Թաղականին ու Խնամակալութեան։ Յիշեալ քահանայք ինչպէս ուրեմն կ'համարձակին Տ. Արսէնի «Ալ տեղդ գնա» ըսել։— 3. Տ. Մեսրոպ ու Տ. Գարեգին քահանայք՝ ի ներկայութեան հաւատացեալ խուռներամ ժողովրդեան՝ քանի՛ քանի անգամներ Տ. Արսէնի նկատմամբ իրենց ըրած նախատական վարմունքներին մոռնալով ինչպէս հիմա կ'համարձակին գիրենք խոհեմութեան յորդորող Ս. Պատրիարք Հօր գրել թէ Տ. Արսէնի ներկայութիւնն արգելք կ'ըլլայ իրենց խղճի մտօք քահանայագործելու։ Արդեօք այդ նամակին մէջ գրեցի՞ն նաեւ թէ իրենք, իբրեւ քահանայ Աստուծոյ, իրարու հետ գժտեալ ու խռովեալ, առանց «Ողորմեցի»ի, նոյն Աստուծոյ Սեղանին առջեւ Ս. Պատարագ մատուցանելու կ'ելնեն։

ԻՐԱԶԵԿ ՄԸ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց Նախարար Թէվֆիք փաշա եւ Մեծ Տէրութեանց դեսպանք չորեքշաբթի օրն երկրորդ անգամ գումարուեցան Թոփհանէի քէօշկին մէջ եւ շարունակեցին հաշտութեան նախաչափ պայմաններու խորհրդակցութիւնը։ Դեսպանք չորսէ աւելի ատեն խորհրդակցելէ ետք Թոփհանէ գացին։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱԶԱՐ. — Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, Եըլտըզի շրջակաները մասնաւոր շէնքի մը մէջ, Օսմանեան Պազար մը պիտի կազմուորուի, որոյ հասոյթը պիտի յատկանայ օսմ. մեռեալ եւ վիրաւոր զօրաց որբերուն եւ ընտանեաց։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն իր կողմէ շատ մը թանկագին նուէրներ նուիրած է, որք պիտի ծախուին այս Պազարին մէջ։ Շատ մը աստուածեան անձինք վեհապետին օրինակին հետեւելով, սկսած են զանազան նուէրներ տալ, որով Պազարին յաջողութիւնն այժմէն ապահովուած է։ Սոյն Պազարին մէջ վաճառելի նիւթոց մեծ մասն օսմ. ճարտարներու ձեռագործներ պիտի ըլլան։ Ցատուկ յանձնաժողով մը կ'զբաղի սոյն Պազարին յատակագիծերը պատրաստելու եւ շինութիւնները ծրագրելու, որք ընդհուպ պիտի սկսին։

ԻԶՄԻՐ գտնուող Մուսթաֆա զօրաց երկու վաշտն ալ Իզմիրի բերդը փոխադրուեցան։

ՎԻՐԱՒՈՐՔ. — Եըլտըզի շրջակայ հիւանդանոցէն 27 վիրաւորք ապաքինեցան. Կիւմիւշսույի հիւանդանոցէն ալ 20։ Գերման բժիշկ տոքդ. Նասէ ապաքինած ըլլալով սկսաւ դուրս ելնել։

ՎՈԼՈՅԻ եւ Ֆարսալայի երկաթուղւոյն համար յեւրոպա յանձնարարեալ զանազան գործիներ չորս-հինգ օրէն Թրքեշմէէ ուղղակի Վոլօ պիտի տարուին։

ԳՐԱՒԵԱԼ տեղերու համար Սելանիկի ու Մանասթրի նահանգներէն դատական մէկ քանի պաշտօնեաներ պիտի ղրկուին։

—Հանրային Պարտուց վարչութեան կողմէ գրաւեալ տեղերը պաշտօնեայ ղրկելու խնդրոյն յատուկ տեղեկագիրը Մալիյէի կողմէ մատուցուեցաւ Բ. Դրան։

ԿԱՐՄԻՐ ՄԱՀԻԿԻ բժիշկներն ու վիրաբոյժներն երէկ իրիկուն Վոլօ ուղեւորեցան։

ԳԵՐՄԱՆ շոգենաւ մը Պիրէօն տարաւ 15,425 Կաս հրացան եւ 158 սնտուկ փամփուշտ։

—Գերման Կարմիր Խաչի շարժուն հիւանդանոցն Այա-Մարինայէ Ֆոլէր պիտի փոխադրուի։

ՀԵԼԼԷՆ Տէլէֆօն շոգենաւն, որ Դանուբէն կուգար եւ ի Դարդանէլ վար դրուած էր, արտօնուեցաւ իր ճամբան շարունակելու։

ՋԻԲՐԻԵԱՆԻ սրունքը կորուսած ըլլալու լուրը կ'հերքուի. ոտքէն վիրաւորուած է եղեր եւ կ'դարմանուի։

ԿՐԵՏԷ. — Հանեայէ կ'գրեն թէ ապստամբք Տէրութեանց որոշումներուն ի պատասխանի ծրագիր մը ներկայացուցեր են ծովակալաց։

—Իտալեան ծովակալ Քանէվարօ Սուտայէ Սիգիա գացեր է, ուր իմացուեր է թէ Սիգիայի մէջ շփոթութիւնք պիտի ծագին։

—Եւրոպական լրագրաց տասնի չափ թղթակիցք Հանեա ժամներ են։

ԳՐԱՍՏ. — Երէկ գիշեր Սիրքէճիի կայարանէն 280 գրաստ ղրկուեցան։

ՀԵՍՆԼԱՃՈՐՔ. — Տեղական թուրք թերթ մը ծանուցած էր թէ Ջէյլան, Հայտարանը եւ Դափանը Աշիրէթներէն երեք հեծելագունդեր քանի մը օրէն իրենց կեդրոններէն պիտի մեկնին մայրաքաղաքս գալու համար, ակայն Իգտամ իր այս աւուր թուով կ'հերքէ այս լուրն, ըսելով թէ իրաւ է որ մէկ ամիս առաջ այս քիւրդ հեծելագունդերը փափաք յայտներ են պատերազմի ասպարէզն երթալու, բայց պատասխան տրուեր է թէ պատերազմի դաշտը գտնուող օսմ. զօրաբանակները կ'բաւեն թշնամին յաղթելու եւ թէ առ այժմ տեղի չկայ իրենց ծառայութեան։

ԷԼԱՍՈՆԱՅԻ եւ Ցանեայի զօրաբանակներուն մէջ ծառայելու համար, Ե. զօրաբանակին հրամանատարութեան կողմէ 4 բժիշկ, 5 դեղագործ եւ 5 վիրաբոյժ ղրկուեր են հելլենական սահմանագլուխը։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ իսլամք խնդակցական հեռագիր մը ուղղեր են Միւշիր Էտհէմ փաշայի, իր յաղթութիւնը շնորհաւորելով։

ՋՈՒԽԱ. — Սպարապետութիւնն 10,000 մէտր չուխա ղրկեց Գ. զօրաբանակին հրամանատարութեան, զինուորաց պէտքերուն համար։

ՄՈՒՍԹԱՀՖԸԶ. — Գ. զօրաբանակին Մուսթահֆըզ զօրքերն ի զէն կոչուած ըլլալով, Պոլսէ հրացանաձգութեան ուսուցիչներ պիտի ղրկուին։

ԱՅՏԸՆԻ Մուսթահֆըզ զօրաց վաշտերուն մէջ ծառայելու համար, Պէյրութէ 5 սպայ Իզմիր հասեր են, եւ Պոլսէ ալ 11 հարիւրապետ ատգորներ Իզմիր ուղեւորեր են։

ՄՍԻ ԽՏԱՑԵԱԼ ՋՈՒՐ. — Անգլիական տուն մը կայս. կառավարութեան առաջարկեր է կովու միսէ պատրաստած իր խտացեալ արգանակէն բաւական քանակութեամբ նուիրել օսմ. զօրաց։ Այս խնդիր ընդունուած ըլլալով, անգլիական տունն առաքման պատրաստութիւն կ'տեսնէ։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ. — Ստանդարտ լրագրոյ թղթակից Մ. Ձորճ որ պատերազմի դաշտը կ'գտնուէր, երէկ առաւօտ Վոլոյէ մայրաքաղաքս եկաւ։

ՑԱՑՑԱՀԱՆԴԻՍ. — Հպատակութեանց դիւանին տնօրէնի օգնական Նէջմի պէյ, օսմ. վիրաւոր զօրաց ի նպաստ, Թաքսիմի պարտէզին մէջ ցայգահանդէս մը կազմակերպելու ձեռնարկած է։

ԹՈՐՓԻԼԱՆԱՒ. — Այս միջոցիս արքունի նաւարանին մէջ նորոգուող թորփիլանաւերէն մի քանին, իրենց նորոգութիւնն աւարտելուն պէս, Դարդանէլ պիտի ուղեւորին։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՑ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

Կ. Պոլսոյ Գործակալութիւն. — ԶԷՅԹՈՒՆ, 4 յունիս. — Հելլէն բանակէն պատուիրակներ առաւօտուն օսմ. բանակատեղը գացին։

ԼՈՆՏՐԱ. — Երեսփ. ժողովոյ նիստերը դադրեցան մինչեւ յունիս 5/17 Պենտեկոստէի արձակուրդով։

ԱԹԷՆՔ. — Էֆիմերիս շարունակելով իր յայտնութիւններն Էթնիքէ Էդէրիայի վրայ, կ'հրատարակէ Ընկերութեան վարչական խորհուրդին մարտ 25 թուով մէկ շրջաբերականն, որով կ'հրաւիրէ ընկերներն արգիլել հակադպրոցին ամէն լուծում եւ իրենց ձեռքէն եկածն ընել կռիւն սկսելու, ծանուցանելով թէ Ընկերութիւնն երեք հազար մարդ զինած է եւ թէ սկսուած գործը պէտք է շարունակել։

Ֆօռանիէ. — Տէլյի Քրօնիքլ կ'ծանուցանէ թէ Էթնիքէ Էդէրիայի նախագահն հրաժարեր է։

ԼՈՆՏՐԱ, 5 յունիս. — Կրետէէ Շիրա ապաստանող հելլէն ապստամբք վերջերս ուզեցին Շիրա մօտեցող անգլ. առեւտրական նաւ մը կողոպտել։ Ուրիշ հելլէն դատարկապորտներու հետ փորձեցին շոգենաւը մտնել, բայց նաւապետին հրամանաւ նաւազք բէվոլվէրներով դէմ դրին։ Հելլենաց շատեր սպաննուեցան։ Լոնտոնի մէջ այս լուր գէշ տպաւորութիւն ըրաւ։

ԼՈՆՏՐԱ. — Թայմզ յոյս կ'յայտնէ թէ հաշտութեան համար կատարուած խորհրդակցութիւնք ի մօտոյ պիտի աւարտին։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 6 յունիս. — Նիւ Եորք Հէրըլտ կ'ըսէ թէ օսմ. կառավարութեան հաշւոյն նորէն յանձնարարուած Մաուզերեան հրացաններէ երեք հարիւր հազարը Կ. Պոլիս բերուելու համար ճամբան է եւ մնացեալն ալ փութով կ'շինուի։

ՏՈՔԹ. ՃԵՎԱՀԻՐՃԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ
Թէ իբրեւ Պետական հիւանդանոցներու բժիշկ եւ իբրեւ քաղաքապետական բժիշկ, եւ թէ իբրեւ մասնաւոր բժիշկ, իր երկարամեայ փորձառութեամբ, ի վիճակի է գոհ ընելու իրեն դիմողները։ Վիրաբուժութեան ու Մանկաբարձութեան մէջ ի կիր կ'առնու ամենանոր գործիները զորս այս անգամ իրեն հետ բերած է Բարիզէ, ուր մեծ հիւանդանոցներու մէջ անոնց գործածութիւնը մօտէն ուսումնասիրելէն ետք, ապահովման ու մաքրութեան ամենավերջին միջոցներով, որոց շնորհիւ Վիրաբուժութեան ու Մանկաբարձութեան գործողութիւնք այժմ անվտանգ եւ ապահով կը հանդիսանան արդի Գիտութեան եւ Արուեստի առջեւ։ Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իր տունը, Լանկա, Թուլումպա-Մէյտանը, Թ. 128, եւ Բշ., Եշ. եւ Շբ. օրեր ժամ 4-6 Մէրհամէթեան դեղարանը Պանչը-Պաշը։ Իսկ Դշ. կէս օրէն ետք աղքատ հիւանդներ ձրի կ'դարմանէ Անտօն էմ. Գալճեանի դեղարանին մէջ ի Լանկա։

ՏՕՔԹՕՌ
ՀՐԱՆՏ Պ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Բէնսիլվանիոյ Համալսարանէն պատուական յիշատակութեամբ վկայեալ, Ֆիլատելֆիոյ մէջ իր արուեստը գործնական փորձառութեամբ կատարելագործելէ ետքը, հաստատուած է ի Բերա, Ղալաթ-Սէրայի դիմաց, ԹԱՏՐՈՆ ՓՈՂՈՑ Թիւ 1, ուր կը գտնուի կիրակիէն զատ ամէն օր ժամ 9—12 եւ 1—5 (ըստ Ե.)

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մ. ՖԷԼԻՔՍ ՖՕՌ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ. — Բերլինի թերթ մը Օտեսայէ նամակ մը կ'հրատարակէ, ծանուցանող թէ, ռուս մամլոյն մէջ հրատարակուած յայտագրին համեմատ, Մ. Ֆէլիքս Ֆօռ Զարին այցելութեան պիտի երթայ Մարսիլիոյ, Վօսփորի եւ Օտեսայի ճամբով։ Նախագահը զրահաւորով մը պիտի ճամբորդէ, որուն Դարդանէլէ անցքին պէտք եղած հրովարտակը կանխաւ շնորհուած պիտի ըլլայ Վեհ. Սուլթանէն։ Նախագահը քիչ մը պիտի հանգչի Կ. Պոլսոյ նաւահանգստին մէջ, ուր Ն. Կ. Վեհափառութեան կողմէ բարձրաստիճան անձնաւորութիւն մը բարի գալուստ պիտի մաղթէ։ Ֆրանսական զրահաւորն ապա իր ճամբան պիտի շարունակէ եւ յՕտեսա Զարին կողմէ բարձրաստիճան անձնաւորութիւններէ բաղկացած պատգամաւորութիւն մը պիտի ընդունի զՖէլիքս Ֆօռ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Հանրապետութեան Նախագահն, ըստ վերջին լրոյ, յուլիս 13/25ին Ռուսիա պիտի ուղեւորի ծովու ճամբով։ Իրեն պիտի ընկերանան Մ. Հանոթօ, ընդհ. սպայակոյտի պետ զօր. լը Մուդոն տը Պուատէֆռ եւ ծովակալ Ժէռվէ։ Օր. Լիւսի Ֆօռ ալ պիտի ընկերանայ իր հօրը։ Զարուհին որուն մասնուցուած էր խնդիրը, պատասխանեց թէ հաճոյք պիտի զգայ զՕր. Լիւսի Ֆօռ ի Բեդերսպուրկ տեսնելով։ Բայց այս այցելութիւն պաշտօնական չըլլալուն համար, Բեդերսպուրկի ֆրանսական դեսպանութիւնէն պիտի գայ հրաւէրը Նախագահին աղջիկը Ռուսիոյ մայրաքաղաքն երթալու։

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԴԱՏ ՄԸ Ի ՌՈՒՍԻԱ. —Պարոն տը Ջոմբէլյուն է՝ն կորուսեալ միլիոնը. —Հրեաներէն պաշտօնեաներուն գործոնեան կողմը. — Պեսարաբիացի ազնուական ագարակատէր Մ. Պուգմի տը Բագման այս պահուս կ'դատուի Բեսարաբիոյ Եկատերինոսլաւ Ատեանին առջեւ, սպաննած ըլլալուն ամբաստան, զագիր, գլուխ մը հրեայ վաշխառու մը, Օյզըր Տիմանդ։ Այս դատէ զատ գրեթէ ուրիշ բանի վրայ չի խօսուիր բովանդակ ռուս Տէրութեան մէջ, ա՛յնքան կիրք գրգռած են այն «տռամ»ին այլ եւ այլ երեւոյթները։ Մարդասպանին պաշտպանութիւնն ստանձնած է Ռուսիոյ է՛ն մեծ եղեռնագէտ փաստաբանը, Մ. Բարաշչէվսքի։ Դատական նախարարութեան կողմէ յատուկ պատուիրակութիւն մը կ'հսկէ դատավարութեան վրայ։ Բեդերսպուրկի, Մոսքուայի, նոյն իսկ Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ լրագիրք (ուր որ հրեայք շատ կան) յատուկ թղթակիցներ ղրկած են որք օրն օրին կ'հեռագրեն։ Ամէն Ռուս կ'զգայ թէ այս դատի մէջ դատուողն է ո՛չ թէ ցայն վայր անբասիր ազնուական մը, այլ հրեայ վաշխառուներու այն անշնորհ դասակարգն, որ դիրտն է ընկերականութեան, եւ շատ տուներ կործանած է, ցնծալով հանդերձ այն աւերումներուն, աւարառումներուն վրայ զորս կ'գործէր իբր թէ յանուն օրինաց։ Այն դասակարգին է՛ն գարշելի ներկայացուցիչն էր Օյզըր Տիմանդ, որ արդէն քանի քանի Պեսարաբեան կալուածատէրներ կողոպտած, անոնց ագարակներն եւ գոյքերն իւրացուցած եւ անոնց ընտանիքները մուրի վրայ նստեցուցած էր։ Զինք մեռցնող Մ. Պուգմի տը Բագման 32 տարեկան բարեկիրթ, համակրելի, բարեհամբոյր պատուական երիտասարդ մ'է, որ միշտ քաղցրութեամբ վարուած է իր գործաւորներուն հետ։— Այս ազնուական պարտք մը ժառանգած էր եւ մասամբ վճարած։ Մնացեալ 54,000 Րուբլին վճարման համար ալ մի քանի օրուան պայմանաժամ խնդրեց, որովհետեւ գանձելիք դրամ մ'ունէր։ Բայց Տիմանդ յայտարարեց թէ իր աչք տնկած բանը դրամը չէ, բուն իսկ կալուածն է։ Հետեւապէս, կալուածը գրաւելու համար գործադիր իշխանութիւնէն հրամանագիր ձեռք բերաւ, եւ քոմիսէրի մը հետ ելաւ եկաւ որ ի գիր առնու պարտականին բոլոր ունեցածներն, եւ ամէն բան գրաւելով, զինք դուրս հանէ։ Երբ ագարակին մէկ ծայրէն միւսը պտըտելով ամէն բան կ'արձանագրէին, Մ. Բագմանի մատակարարն յիշեցուց ատենեկալուներին թէ իր տեսած կարգ մը արտերն իրենց տուներով միասին ուրիշ վարձակալներու ձեռքը կ'գտնուին, եւ հետեւապէս չէն կրնար այժմէն գրաւուիլ։ Որովհետեւ վարձագրերն իրեն հետ բերել մոռցած էր, իր դիտողութիւն լսելի չեղաւ։ Քոմիսէրը կ'վկայէ թէ բոլոր այս գործողութեան միջոցին Հրեան շատ կոշտ վարմունք ունէր, կ'հպարտանար իր յաղթանակին վրայ, կ'ուրախանար Բրիստոնէի մը տունջանքին, այսինքն՝ անոր կալուածին գրաւման համար, եւ փոխանակ քաղաքավարութեամբ «Դուք» ըսելու, «Դուն» կ'ըսէր Մ. Բագմանի պէս բարեկիրթ անձնաւորութեան մը, որ իր բերնէն ծանր խօսք մը չէր հաներ, եւ քաղաքավարութեամբ կ'համակերպէր տաժանելի գործողութեան ամէն պարագաներուն։ Մ. Բագման խնդրեց ատենեկալուներէն որ միայն 48 ժամուան համար իրեն թողու իր ախոռին մէջ գտնուած կառքն եւ զոյգ մը ձին, որով հետեւեալ օրն ազգականի մը յուղարկաւորութեան պիտի երթար բաւական հեռի տեղ մը։ Բան մ՛չըլլար աւելի լիրբ վաշխառուն անարգանօք մերժեց այս առաջարկ, եւ ըսաւ թէ ինք մեծ շնորհ մը կ'ընէ՝ Մ. Բագմանի կօնակէն շապիկն ալ չառնելով։ Ա՛լ կարելի չէր համբերութիւն։ Դժբախտ պարտականն իր գրպանէն րէվոլվէր մը հանեց, եւ «ահա՛ պարտքիս վճարումն» ըսելով, զարկաւ զՀրեան՝ մէկ հարուածով ջախջախելով ողնայարի սիւնը։ Բայց մինչեւ որ քոմիսէրը ժամանակ ունեցաւ միջամտելու, «ահա՛ պարտքիդ տոկոսն ալ» ըսելով, երեք գընդակ եւս ղեկեղեց Հրէին գլխուն մէջ, որոյ մահը վայրկենական եղաւ. յետոյ րէվոլվէրը նետեց, եւ անձնատուր եղաւ քոմիսէրին։ Մ. Բագման այն օրուան յուզումէն ուղեղային տենդ քաշեց, խելքին եկաւ, եւ երկու ամիս անցուց Ցիմարանոցի մէջ։ Հիմակ աղէկ է։ Հրեան վաշխառութեամբ աւելի քան երեք միլիոն րուպլի հարստութիւն մը թողուց անկտակ։ Իր այրի կինն եւ հինգ զաւակներն առանց ո՛ եւ է բանաւոր պատճառի երեսէ ձգած էր, եւ խեղճերը բացարձակ աղքատութեան մէջ կ'ապրէին յՕտեսա։ Այս ոճիր անոնց համար փրկութիւն եղաւ. զի ամէն բան ժառանգեցին։ Լ. Հէրըլտի թղթակիցն որ այս դատը կ'պատմէ, կ'յարէ թէ դատարանի առջեւ Մ. Բագմանի հօրեղբօրորդին Մ. Պորիս Սդամադի յայտարարեր է որ «եթէ Մ. Բագման զարկած չըլլար զՏիմանդ, ես միտքս դրած էի անոր կեանքը բառնալ, զի մեր ալ կործանման պատճառ եղած էր»։

ԲԵՐԼԻՆԷ կ'գրեն թէ դատարանն անպարտ արձակեց ոստիկանութեան քոմիսէր Թաուշ. իսկ Լուէցով երկու ամսուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ։

ԻՏԱԼԻՈՅ Երեսփ. ժողովը վաւերացուց ելմտացոյցն։ Հասութից կողմն, ինչպէս ծանուցինք, ծախքէն աւելի է։

ՔՈՒՊԱՅԷ կ'հեռագրեն թէ տեղացւոց մէջ ծանր անհամաձայնութիւն մը կայ հրամատարի խնդրոյն առթիւ։

ԼՈՆՏՈՆԻ սակարանը Հոգեգալստեան տօնին պատճառաւ շաբաթ փակուեցաւ եւ վաղը պիտի բացուի։

ՃԱՊՈՆԻ ԵՒ ՀԱՎԱՅԻ հանրապետութեան միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւնք ձգտեալ են. կռիւ մը մօտալուտ կ'երեւի։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ կայսրն իր ներկայութեան ընդունելով Երեսփ. ժողովոյ գեր-նախագահները, գոհունակութիւն յայտնեց թէ վիճաբանութիւններն համաստակամութեամբ վարած էին, առանց տեղի տալու անկարգութեանց։ Ամենախորին ցաւ յայտնեց նստաշրջանին ամուլ մնացած ըլլալուն համար, թէեւ շատ բան կար ընելիք ժողովրդեան բարւոյն համար։

—Կոմս Պատէնի հրաւիրեց գերման եւ չեխ կուսակցութիւնները բանակցիլ որպէս զի Պոհեմիոյ համար կարգադրութեան կերպ մը գտնուի։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ. — Բժիշկներն յանձնարարեցին Ալեքսանդր թագաւորին Իմէրէվօ (Դանուբի վրայ) երթալ ի դարման անձին։ Թագաւորն ի մօտոյ պիտի մեկնի։

ՈՂՈՂՄՈՒՆՔ Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Անցեալ Գշ. եւ Դշ. գիշեր Սոֆիայի խիստ մօտէն անցնող Բնիաչէվօ եւ Բէրլովէց գետակները տեղատարափ անձրեւներու հետեւանօք յորդեցան։ Առաջինը քշեց տարաւ Իւչ-Բունարէն քաղաքատանող կամուրջներ։ Մօտը գտնուած շէնքեր ողողուեցան եւ մէկ քանին փլան։ Բնակիչք ազատուեցան ոստիկանաց, ոստիկան-զինուորաց եւ զինուորաց կողմէ։ «Աւիեծի» կամուրջին մօտ գտնուած սպանդանոցներն ալ ողողուեցան։ Թագաւորութեան Ա. Բ. եւ Գ. շրջանակները ջուր կոխեց։ Բէրլովէց գետակն ողողեց Բրէնս Պորիս պարտէզը, Կ. Պոլիս փողոցն եւ «Արծիւ» կամուրջին շրջակայ մարգագետինները։ Զինուորական վարժարանին ու քաղաքին մէջ տեղի կամուրջը կործանեցաւ. ուրիշ մը վնասուեցաւ։ Օրխանիէ փողոցին բոլոր տուներն ողողուեցան։ Մեծ քանակութեամբ արջառ կորաւ։ Իսքար գետն ալ յորդեցաւ։ Ստարա-Վրաչտէկանա եւ Նովա-Վրաչտէկանա գիւղերուն մէջ տասներկու մարդ խեղդուեցան։ Իշխանը պատերազմական նախարարին հետ Իւչ-Բունար գնաց։ Գալատայ մէջ ողողմունք մեծամեծ վնասներ պատճառեցին երկրագործութեան եւ ճամբաներ ու կամուրջներ քանդուեցան։ Վիտինի մէջ Դանուբը գիւղեր ողողեց։ Օրխանիյէի մէջ քաղաքին մէկ մասը քանդուեցաւ եւ կամուրջ մը փլաւ։ Տուչնիցայի մէջ կամուրջ մը վնասուեցաւ եւ ամբողջ գիւղ մը վտանգի մէջ էր. մարդ մը մեռաւ։ Ի Լովաց մեծ փողոցն ողողուեցաւ. մէկ քանի տուն ու կամուրջ փլան. վնասը խիստ մեծ է։ Բաղաքին մէջ մեծ խուճապ կ'տիրէ։ Թէգէվէնի, Ֆերտինանի, Լոմ-Բալանքայի, Ֆիլիպէի, Քարլովայի, Սէվլիէվոյի, Թաթար-Բազարճըքի եւ Սամաքովի մէջ տուներ ու կամուրջներ փլան եւ թաղեր ողողուեցան։

ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԵԱՆ. — Ամերիկա, որ յառաջդիմութեան յառաջապահ գիծին վրայ կ'քալէ—ինչպէս կ'ըսեն իրենք—նորութիւն մ'ստեղծեց որ մանաւորաբար պիտի գնահատուի հին ու նոր աշխարհներու գեղեցիկ սեռէն։ Նիւ Եորքի մէջ դասընթացք մը հաստատուեցաւ «գեղեցիկ կիները բարւոքելու եւ տգեղները գեղեցկացնելու»։ Դարմանը շատ մանուածապատ է, բայց ինչ որ ալ ըլլայ չա՞րժեր միթէ՝ այս կարեւոր արդիւնքը ձեռք բերելու։ Սկզբունքը սա է թէ դէմքին գծերն իմացական ու բարոյական էակին ցոլացումն ըլլալով, պէտք է գեղեցկանալու համար դէմքին ղեկերները կակղցնել ատրճանաւոր մարզանքներով եւ միանգամայն հետեւիլ բարոյական պատշաճ դարմանի մը։ Դասընթացքները բազմաթիւ են. կան նայուածքի, քիթի եւ շրթունքներու համար. յետոյ կայ ամբողջին յատուկ դասընթացք մը որուն մէջ առաջին դերը կ'խաղայ երաժշտութիւնը։ Շոբէնի մեղեդիները խարտեաշներու գեղեցկութիւնը կ'աւելցնեն՝ պայծառացնելով անոնց դէմքը. Վակնէրի նուագն աւելի կը պատշաճի թխագոյններուն, որովհետեւ ասոնց արուեստագիտական զգացումներն ու ողբերգական խանդը կ'գրգռէ։ Դասաւանդութեանց մէջ կան նաեւ կարգ մը մարզանքներ պարանոցի, կզակի եւ ճակատի։ Վերջապէս, քունի դասն ալ կ'ուսուցանէ գեղեցկագիտական դիրքերով միայն պառկիլ եւ ո՛չ թէ պարկի մը պէս, ուրկից տգեղութիւն եւ տձեւութիւն յառաջ կուգայ։

ՍԵՒԱՄՈՐԹՆԵՐՆ ՍՊԻՏԱԿՑՆԵԼ. —Անգլ. գիտական հանդէս մը կ'ըսէ թէ ելեկտրագէտ բժիշկ մը կ'պնդէ եղեր որ սեւամորթ մը եթէ երկար ատեն ելեկտրականութեան ազդեցութեան տակ մնայ, մորթին սեւ գոյնն աստիճանաբար կ'անհետի եւ վերջապէս կը ճերմկնայ։ Բժիշկն իր տեսութիւնը սա հիման վրայ կ'հաստատէ թէ սեւամորթներու սեւ գոյնն յառաջ կուգայ մորթին ներքին կողմը գտնուած խիստ փոքր եւ բնածուխ պարունակող հիւլէներէ։ Ուստի սեւամորթի մը վրայ եթէ ելեկտրական ոյժ հոսեցուի, հիւլէներու պարունակած բնածուխը տարբալուծուելով կ'անհետի եւ մորթը կը ճերմկնայ եւ այնպէս կ'մնայ։ Անգլ. բժիշկն ի մօտոյ բազմաթիւ փորձերով գործնականապէս պիտի հաստատէ եղեր այս տեսութիւնը։

ՄԵԼՊՈՐՆԻ մէջ (Աւստրալիա) մեծահարուստ Սըր Ուիլեէմ Ճոն Քլէրք փողոց մը անցնելու պահուն յանկարծամահ եղաւ։ 66 տարեկան էր։ 10,000 ոսկի. նուիրած էր Մելպորնի անկլիքան մայր եկեղեցւոյն կառուցման եւ 7,000 ոսկի. քաղաքին համալսարանին։ Իր ծախքով կ'պահէր Նորտէնֆէլտի երեք թնդանօթէ բաղկացեալ հրետանի մը։ Կ'նախագահէր ձիարշաւներու, նաւարշաւներու եւ այլոց. մեծ դերք մ'ունէր աւստրալեան ֆրանմասոններուն մէջ։ Իր ամբողջ հարստութիւնը թողուց իր որդւոյն որ 1865ին ծնած է։

«ԻՒԴՐԷԽԴ» ՇՈԳԵՆԱՒԸ. — Բաւական ատեն լուր առնուած չէր հոլանտական Իւդրէխդ շոգենաւէն վրայ, որ բազմաթիւ ուղեւորներով եւ մեծաքանակ ապրանքով Փետր. 18ին Րոդերտամէ ճամբայ ելած էր Ճավա երթալու։ Մարտի մէջ Պադդանեի ծովեզերքի վրայ նաւի բեկորներ գտնուելով, Իւդրէխդի մասին մտահոգութիւնն սկսաւ. բայց այժմ անկարելի է տարակուսիլ շոգենաւին եւ ուղեւորաց ամբողջովին կորստեան վրայ։ Ի Թէքսէլ սրուակ մը գտան, որուն վրայ գրուած է «Ճիքէլ եւ Ընկ., Լէյտամ»։ Սրուակին մէջ կար թուղթ մը վրան մատիտով սա տողերը գրուած. «Այս շոգենաւը երկու ընդհարում ունեցաւ ի Բաւըտը Քալէ, 1897 մարտին. Իւդրէխդ, Րոդէրտամ»։ Ասկից կ'երեւի թէ շոգենաւը յաջորդական բախում

նէրու հետեւանօք ընկղմած է Մանշի մէջ։

ՖՐԱՆՍՈՒՀԻ մը Տիկ. Մասիէօ վերջերս միայնակ երկրախուզութիւն մը կատարեց։ Այցելեց ամբողջ Հնդկաստանն ու Սիամի մէկ մասը։ Պիրմանիոյ անտառներուն մէջ ճամբորդեց 54 օր։ Շաբաթ մը Լաւանկ—Բրապանգ մնաց և յետոյ Մէքոնկ գետի ճամբով Սավաննաքէթ իջաւ և անկից Անամ ու Հիւէ գնաց։ Տիկ. Մասիէօ Հանոյէն Բէքինի երթալէ յետոյ Սիպերիա անցաւ, ուրկից եւրոպական Ռուսիոյ ճամբով Ֆրանսա պիտի դառնայ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր աչքերն այս առաւօտ քիչ մը հանգիստ են։ Թէպէտ օդին խոնաւութեան պատճառաւ բժիշկը պատուիրած է որ մի քանի օր տունէն դուրս չելնէ, բայց հաւանական է որ Ն. Սրբազնութիւն այսօր Պատրիարքարան երթայ։ Ամէն պարագայի մէջ վաղը պիտի նախագահէ Որբախնամ Յանձնաժողովին։

—Օր. Բաք ամուրի և քիչ շատ ունեւոր Անգլուհին Կ. Պոլիս եկած է, ինքզինք բարեգործութեան նուիրելու առաջադրութեամբ։ Թէեւ կապուած չէ ո՛ և է Միսիոնարութեան հետ, բայց հասուն փորձառութիւն ունի մարդասիրական ձեռնարկութեանց մէջ։ Տեսակցած է անգլ. ընդհ. հիւպատոսին և Սըր Ֆիլիբ Քըրրիի հետ։ Այցելած է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ Մտադիր է իր հաշուոյն Որբանոց մը հիմնել ի Կիպրոս, կամ Մէրսին, կամ ծովեզերքի մօտ ուրիշ քաղաք մը, ուր տարին գէթ երկու անգամ կարենայ այցել։ Քրիստոնէութիւնը լայնօրէն ըմբռնելով, կ'ըսէ թէ իր որդեգրելիք հայ տղաքն իրենց դաւանութեան մէջ պիտի մնացնէ։

—Երէկ խումբ մը ազգայիններ ետ դարձան Վառնայէն եւ Եգիպտոսէն։ Բայց որովհետեւ վերջին պայմանաժամը լրացած է, անոնց ցամաք ելնելուն թոյլտւութիւն չեղաւ ի սկզբան, և ի վերջոյ վսեմ. Շէֆիգ պէյի կողմէ եկած հրամանաւ արտօնուեցան Ոստիկանութեան Դուռն երթալ, ուր յուսալի է որ այսօր կարգադրուի իրենց խնդիրը։

—Ս. Յակոբայ Ազգ. Որբանոցին Խնամակալութիւնն իրեն ատենապետ ընտրած է Նշան էֆ. Ղուկասեան և ատենադպիր Պետրոս էֆ. Կարապետեան։ Մեր գիտնական աշխատակից Բոյաճ էֆ.ի ծրագիրն որոյ վրայ խօսած ենք արդէն՝ ի նկատ առնուած է՝ գիւղատնտեսութեան ճիւղ մը հիմնելու նպատակաւ։

—Մանչեսթերի մէջ Մառի Բիկօդեանուն անգլիացի օրիորդ մը իր բարեկամաց շրջանակին մէջ փոքրիկ գումար մը հանգանակած էր Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցի համար, և Պատրիարքարան ղրկած էր Մանչեսթերի Հայոց հոգեւոր հովիւ Զուլֆալեցի Իսահակեան Տ. Թորոս քահանայի միջոցաւ։ Այդ գումար յանձնուեցաւ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, և Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ շնորհակալութեան գիր մը ուղարկուեցաւ բարեսէր օրիորդին։

—Երզնկայի մէջ առժամանեայ Խառն Ժողով մը կազմուած և տեղեկագրուած ըլլալով, Ս. Պատրիարք Հայրը Խառն Ժողովոյ որոշմամբ հաստատած է նոյն ժողովը։

—Տնտես. Խորհրդոյ անդամ Քիւրքճիխանըլեան Կարապետ էֆ. և քարտուղար Նշան էֆ., Խորհրդոյ որոշման համաձայն, ուրբաթ Գանտիլլի գացին և եկեղեցւոյն մատակարարութեան վիճակը քննեցին. առժամեայ թաղ. խորհուրդ մը կազմեցին, ելմտացոյց մը շինեցին և այլ կարգադրութիւններ ըրին։

—Ազն. Տիկին Դոմնի Ց. Կիւմիւշկէրտանէ ընդունած ենք 25 ղրշ. Հացագին որբերու համար։

—Ռոտոսդոյէ ստացանք իններորդ և վերջին ցուցակն Հացագնի հանգանակութեան, զոր պիտի հրատարակենք առաջիկայ թուով մը, և ընդամէն $21\frac{3}{4}$ ղրշ. հոչուի մնացորդ մը նոյն հանգանակութենէ։ Ռոտոսդոյի Պատ. ազգայնոց մէջ յանուն Հացագնի հանգանակուած և արդէն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր տրամադրութեան ներքեւ ղրուած գումարին ամբողջութիւնն է 16,434 ղրշ., օսմ. ոսկին 135 ղրշ.էն։

—Այս Հացագնի նպաստք որք Բիւզանդիոնի մէջ ծանուցուեցան, ցարդ արտադրած են 29,838 ղրշ. և 10 փարա, (ոսկին 108 ղրշ.էն) յորմէ $29,214\frac{1}{2}$ ղրշ.ը Ս. Պատրիարք Հօր յանձնուած է 11 ընկալագրերով, 27 ղրշ.ը Մալաթիոյ ազգ. վարժարանին համար Մայրենի Լեզուի դասագրոց գնման տրուած է, և 596 ղրշ. և 30 փարա Ն. Սրբազնութեան տրամադրութեան ներքեւ մնացած է ի Բրէտի Լիոնէ։—Աւելորդ է յիշեցնել թէ այս հաշուոյ մէջ չեն լրագրոյս միջոցաւ ծանուցուած և Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին և Որբանոցին, Խասգեղի և Գասըմ Փաշայի կարօտեալներուն համար յանձնուած գումարներն՝ ընկալագրի փոխարէն, ինչպէս եւ Հացագնի այն նպաստք որք թէեւ լրագրոյս միջոցաւ ծանուցուած, բայց ուղղապէս ղրկուած են Ն. Սրբազնութեան։

—Հ. Ամօօրէտոյ իր վերջին թիւով կ'ծանուցանէ թէ ռուսահայ գրագէտ Պրն. Մկրտիչ Բարխուդարեան 8 րդ հատորով կ'դադրեցնէ իր Գրականական և Պատմական Հանդէսն. որովհետեւ չորս տարուան մէջ երկու հազար բլ. վնաս ըրած է, 600 օրինակէն 200 ը միայն վաճառել յաջողելով։ Հանդէսը ցաւ կը յայտնէ. «զի ռուսահայ հանդէսներուն և լրագիրներուն հետզհետէ հրապարակէն աներեւութանալը շատ ցաւալի երեւոյթ մը կրնայ ըլլալ, քանի որ նորանոր թերթերու հրատարակութեան հրամանագիր առնելը շատ դիւրին չէ։»

ՀԱՅ ՄԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՍՔԵՄՕՐՀՆԷՔՆ ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Մեր մէջ մայրապետները՝ գլխաւորապէս երկու դասակարգի բաժնուած են։ Ա.—Կոյսեր կամ Սարկաւագուհիներ, որոց ձեռնադրութիւնը՝ ճիշդ սարկաւագաց պէս կ'կատարուի։ Բ.—Հաւատաւոր կանայք կամ Մայրապետք, որոնք այրի կանայք կամ կուսանք լինելով, երբ ողջախոհութեան կարգ(*) մտնել ուզեն, յՆրուսաղէմ կ'երթան, և Ս. Հրեշտակապետաց վանքին մէջ ընդունուելով՝ կ'հրաժարին աշխարհէն, և պաշտօնապէս կ'օրհնուին մայրապետ։ Սոյն կրօնական արարողութեան՝ սքեմօրհնէք կամ ուխտօրհնէք կ'ըսեն։ Այս տարի Երուսաղէմական ուղեւորութեանս մէջ՝ հետաքրքրուեցայ տեսնել և կարդալ ձեռագիր Կանոնատետրը՝ մայրապետ օրհնելոյ, որ քաղուածոյք էր Մայր-Մաշտոցէն, վասն ողջախոհութեան։

* * * Ս. Երուսաղիմայ հանգուցեալ Լուսարարապետ Կարապետ եպիսկոպոսէն ի վեր՝ Ս. Հրեշտակապետի մայրապետաց օրհնութեան հանդէս կատարուած չէր։ Հետեւաբար, շուրջ 20 տարիներ՝ հետզհետէ եկող մայրապետները՝ Ս. Յակոբեանց Աթոռոյ նախնական սովորութեան համեմատ, օրհնութեան կարգ առած չլինելով, Ամեն. Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքի յանձնարարութեամբ Լուսարարապետ Գեր. Տ. Սահակ Սրբազանն՝ ապրիլ 20 երեկոյին՝ յետ ժամերգութեան, ապաշխարողաց կարգը կատարեց, հետեւեալ տասնվեց մայրապետներուն վրայ.

1. Անթառամ Թէքիրտաղցի, 2. Մարիամ (դուստր Անթառամի)։ 3. Խաթուն Սասունցի (Հալէպցի), 4. Աստղիկ Եւդոկիացի, 5. Աննա Պոլսեցի (Սամաթիացի), 6. Մարիամ (Բաղիշեցի; 7. Իսկուհի Ֆիլիպեցի. 8. Սրբուհի Մանիսացի, 9. Հռիփսիմէ Պրուսացի, 10. Գայիանէ Մալկարացի, 11. Տիրուհի Իզնիմիացի, 12. Հեղինէ Շապին-Գարահիսարցի, 13. Սրբուհի Էվէրէկցի, 14. Մարթա Նոր—Նախիջեւանցի, 15. Իսկուհի Եալովացի, 16. Մարիամ Զընքուշցի։

* * * Համառօտակի նկարագրենք Սքեմօրհնէքը : Կարգի արարողութենէն առաջ, տաճարին դուռը կ'փակեն։ Նուիրեալները կամ ուխտաւորները՝ ճերմակ քօղով գլուխնին ծածկած, Ս. Հրեշտակապետի եկեղեցւոյն դրան արտաքին սեմոցը վրայ կարգաւ նստած ատեն, Սաղմոսի 56 և 85 գլուխները կ'քաղուին։ Եպիսկոպոսն՝ Հրաժարիմք կ'ըսէ, և մայրապետք՝ Մեղայ ամենասուրբ Երրորդութեանը կ'արտասանեն։ Այնուհետեւ Սաղմոս 26 և 117 գլուխները կ'ըսուին : Երբ ընթերցումը՝ Բացէք ինձ դրունս արդարութեան տունը կ'հասնի, տաճարի դուռը կըբացուի, Զօրութեան քո զբօսանք Շարականի երգեցողութեամբ, և կ'երթան խմբովին՝ Քրիստոսի Առաջին Բանտի առջեւ, ծնկաչոք կ'շարուին, ուր սահմանեալ Գիրքեր և Աւետարանները կարդացուելէ, և «Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ի Հօրէ վասն քաւութեան» և այլն քարոզէն զկնի, Եպիսկոպոսն՝ «Անկեալ առաջի քո» աղօթքը կ'ընթեռնու, և յետ Պահպանիչի, Նոյեա՛ն ի մեզ և ողորմեա՛ն Շարականի երգասացութեամբ՝ աւագ խորանին առջեւ կ'երթան, ուր որոշեալ Գիրքերն և Աւետարանը կ'կարդացուին։ Յետոյ, ապաշխարութեան ԴՁ Օրհնութիւնը, կ'երգուի, յորմէ ետեւ Տէր Աստուածն իր Բարձրելով ու աղօթքով կ'շարունակուի, և ապաշխարողաց աղօթքը կ'ասուի։ Զկնի Պահպանիչի, քշատակ Քրիստոսի, երգեցմամբ Ս. Հոգիին եանց սեղանին հանդէպ գնալով, «Ցօղեա՛ յիս մշտակա» Սաղմոսը կ'երգեն ողբաձայն։ Ասկից վերջը Ճրագ վառման Աւետարանը կ'կարդացուի։

Եւ այս ընթերցման ժամանակ՝ Եպիսկոպոսը, Նորընծայ մայրապետաց՝ իւրաքանչիւրին գլխէն ճերմակ քօղը վերցնելով, սեւ քօղեր կ'ձգէ։ Աւետարանէն ետեւ՝ Խոստովան կանոնի Շարականը կ'երգեն։ Ապա Աղօթք. որմէ յետոյ՝ «Որ զտիրական» Շարականը կը դեղգեղեն։ Անմիջապէս վերջին Աղօթքը կ'կարդացուի, որմէ ետքն՝ Եպիսկոպոսը կ'խօսի համառօտ խրատական մը, իրենց կոչմանն հաւատարմութեամբ ծառայելու համար։ Այս արարողութիւնն աւարտելէ յետոյ, երգեցողութեամբ՝ իւրաքանչիւր մայրապետ, իր սենեակը կառաջնորդուի։

Ա. Ց. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

(*) Այսպէս յորջորջուած է մայրապետաց ուխտը Կանոնատետրին մէջ։

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՍԱՓՐԻՉԵԱՆ ԷՖ. (Ատարազար).— Պատասխանն ութ օր առաջ, անցեալ կիրակի, ղրկուած էր ձեզ Նամակաւ։

ԳԱԼԱՆԹԱՐԵԱՆՑ ԷՖ.— (Պրուսա). —Շնորհակալութեամբ ստացանք։

ՌՈԲԵՐԹ ԳՈԼԷՃ.—Աղջ.— Ռոպէրթ Գոլէճի ամավերջի ատենախօսական մրցման հանդէսը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ չորեքշաբթի (9 Յունիս, Ն. Տ.), ի ժամ 3 ըստ Եւրոպացւոց։ Պարոնայք Հէկէյ և Եարոնսքի պիտի նըւագեն։ Գոլէճի բարեկամք հրաւիրեալ են ներկայ գտնուիլ, առանց ուրիշ մասնաւոր հրաւիրագրի։ Կամուրջէն ժամը 2ին մեկնող շոգենաւը կրնայ հասցնել ժամանակին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Սինոպի կառավարիչ անուանեցաւ Բ. Դրան Ամէտի դիւանատան քարտուղար Էմին պէյ։ Տէտէ-Աղաճի կառավարչի օգնական անուանեցաւ Արքիպեղագոսի կղզեաց նահանգին ընդհ. դատախազի նախկին օգնական Քալէխաքի էֆ.։ Պրուսայի Բազարքէօյ գաւառակին Գայմագամ անուանեցաւ Էգրանոսի Գայմագամ Հիլմի պէյ, որուն յաջորդեց Բազարքէօյի Գայմագամ Նազմի պէյ։ Պրուսայի նահանգին Իւչաղ գաւառակին Գայմագամ անուանեցաւ Լիւլէ Պուրկազի Գայմագամ Իսմայիլ Հագգը էֆ., որուն յաջորդեց Իւչաղի Գայմագամ Սիւլէյման Հըֆզի էֆ.։ Արաբկիրի Գայմագամ անուանեցաւ Էրզրումի Բէքիմ գաւառակին Գայմագամ Խալիտ էֆ. որուն յաջորդեց Արաբկիրի Գայմագամ Լութֆի էֆ.։ Վանայ Ախլըճավազ գաւառակին Գայմագամ անուանեցաւ Պէյթէլչէպապի Գայմագամ Մահմուտ Սուրուր պէյ։ Տիւզճէ գաւառակին Գայմագամ անուանեցաւ Ադասըլի Գայմագամ Քեամիլ պէյ։ Էտիրնէի Քէշան գաւառակին Գայմագամի օգնական անուանեցաւ Ճիրըը Մուսթաֆա-Փաշայի դատարանին անդամ Տեմիրճօ էֆ.։

—Եանեայի և Շքոտրայի նահանգաց դատական քննիչ անուանեցաւ Մանաստըրի ու Գոսովայի նահանգաց դատական քննիչ Եորկաքի էֆ., որուն յաջորդեց Վանայ ու Պիթլիսի դատական քննիչ Վիչէն էֆ.։ Վանայ ու Պիթլիսի նահանգաց դատական քննիչ անուանեցաւ Սուրիոյ ու Պէրութի դատական քննիչի օգնական Թագէօս էֆ. որուն յաջորդեց Պրուսայի առեւտրական դատարանին նախագահ Միխայիլ Լաթիֆ էֆ.։ Պրուսայի առեւտրական դատարանին նախագահ անուանեցաւ Սագըզի առեւտրական դատարանին նախագահ Ալի Վէհպի էֆ., որուն յաջորդեց Պրուսայի առեւտրական դատարանին նախորդ նախագահ Մելիքճան էֆ.։ Հալէպի նախնական դատարանին ընդհ. դատախազի օգնական անուանեցաւ Աֆրիկեան Տրիփոլսոյ նախնական դատարանին ընդհ. դատախազի օգնական Հիքմէթ պէյ։

— Բ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան առողջապահական Բ. ճիւղին տնօրէն Միրլիվա Հալիմ փաշայի։ Բ. կարգի Մէճիտիյէ՝ Բենդերէրդատիայի ճակատամարտին նշանաւոր հանդիսացող Միրլիվա Մուսթաֆա փաշայի։ Բ. կարգի Մէճիտիյէ՝ օսմ. փարոսներու դէր-տնօրէն Մ. Էտուար Բալլադուրի։

—Բ. Շէֆգաթ՝ Օսմ. Պանքային ընդհ. տնօրէնի օգնական Մ. Օգուստոսի կնոջ և Բումկէլի երկաթուղեաց տնօրէն Մ. Կրաւհոլցի աղջկան։

Ինչպէս որ այս աւուր Պաշտօնաբաշխութեանց մէջ կ'երեւի, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան շնորհել Բնիկ Մամլոյ դրասենեկին վերատեսուչ Վսեմ. Պէհճէթ պէյին, եւ նոյն վերատեսչութեան օգնական Վսեմ. Հըֆզի պէյին ալ Բ. կարգի Օսմանիէ։ Վսեմ. Պէհճէթ պէյ եւրոպեան դաստիարակութեամբ օժտուած առաջնակարգ պաշտօնատար մ'է, հմուտ արեւմտեան քանի մը լեզուներու, որ իր փափուկ պաշտօնին կիրառման մէջ կը ցուցնէ մեծ կարողութիւն, հմտութիւն և կատարեալ կենցաղագիտութիւն ու փափկանկատութիւն, և այս բարեմասնութեանց շնորհիւ իր յոյժ կարեւոր պաշտօնը կ'վարէ թէ՛ Տէրութեան հաճելի եղանակաւ և թէ բնիկ Մամլոյն համար բարեխիղճ կերպով։ Հանրածանօթ ձեռնհասութեամբ իրեն կ'օժանդակէ Վսեմ. Հըֆզի պէյ, որ Բնիկ Մամլոյ վարչութեան մէջ երկարամեայ փորձառութեամբ օժտեալ, արամիտ և ուշիմ պաշտօնեայ մ'է, և Մամլոյ ընդհ. հակողութենէն զատ, առանձինն Թուրք մամլոյ գրաքննիչի կարեւորագոյն պարտաւորութիւնները կ'կատարէ անթերի։ Մեր ջերմագին խնդակցութիւնները Վսեմ. Պէհճէթ պէյին եւ Վսեմ. Հըֆզի պէյին։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄ.—Մոնիդէօռ կ'իմանայ թէ բանակցութիւնք կ'կատարուին անգլ. տան մը հետ, որ առաջարկած է օսմ. կառավարութեան՝ բոլոր մարտանաւերն ըստ վերջին դրութեան փոխել և վեց նոր մարտանաւ շինել, որոց երեքն առաջին կարգի 10,000 թօնինոց և միւս երեքն երկրորդ կարգի 6000 թօնինոց։ Օսմ. կառավարութիւնն հինգ միլիոն օսմ. ոսկի պիտի վճարէ հինգ տարեվճարով։

ՏԱՐԵՆԱՐՁ.—Զարուհւոյն ծննդեան տարեդարձին առթիւ երէկ ռուս դեսպանատան մատրան մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան և դեսպանատանց պահակ նաւերը զարդարուեցան։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը կ'ծանուցանէ թէ կարճ հասցէով հեռագրերէ առնուելիք տարեկան հարիւր ֆր.ի համար որոշեալ պայմանաժամն՝ ինչ ինչ փոփոխութիւններ ի գործ դրուելու նպատակաւ՝ մինչեւ յառաջիկայ յունիսի վերջն երկարած է։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհ. տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՌՈՒՍ դեսպանատան զինուորական կցորդ գնդ. Բէլչով մէկ քանի օրէ ի վեր Այաստէֆանօ կ'գտնուի, մօտէն հսկելու շինութեան այն շէնքին զոր ռուս կառավարութիւնը կառուցանել կուտայ ի Կալաղարիա. շինութիւնք աւարտելու վրայ են։ Յառաջիկայ կիրակի պիտի կատարուի շէնքին գմբեթի վրայ խաչին օծման և զետեղման արարողութիւնն ի ներկայութեան դեսպան Մ. Նէլիտովի։

ՈՐԹԱԼՈՒԻՃ.—Մաղնիսայի այգիներուն մէջ որթալուիճն սկսաւ ճարակիլ։

ԲԱՐՁՐ. ԱԲՐԱՀԱՄ ՓԱՇԱՆ իր Բեբայի Պլլկան եռեւի կողմը պարապ գետնին վրայ կառուցանել կուտար՝ ամփիթէատրոնի կամ կրկէսի ձեւով շէնք մը հեծանիւի մրցումներու համար, խորհրդակցութեամբ Սըր Էտկար Վինսընդի հետ, հաճոյք մը պատճառելով մայրաքաղաքիս անգլ. գաղութին, որ ամառ թէ ձմեռ տեղ կ'փնտռէ հեծանիւի վարժութեանց համար։ Փաշան 4,500 ոսկիի պայմանադրած էր Մ. Վալօռիի հետ։ Հնարիմաց և արուեստագէտ ճարտարապետը մինչեւ մի քանի ամիս առաջ գանձեր է 4,000 ոսկի և շէնքն հասուցեր է առաստաղի բարձրութեան։ Բայց յետոյ, ինչ ինչ պատճառներով զորս առ այժմ չենք ուզեր մանրամասնել, մէջերնին վէճ ծագելով, շէնքը մնացեր է կիսատ, և հիմակ անձրեւներուն տակ կ'փտի։ Կ'ըսուի թէ ըստ պայմանագրութեան ճարտարապետն ստանձնած էր քաղաքապետական արտօնութիւնը ձեռք բերելու գործն ալ, բայց մինչեւ վերջին օրերն այս ձեւակերպութիւն կատարուած չէր։ Կ'լսենք թէ գո՛նէ նոյնչափ մ'ալ ծախք ընել պէտք է որպէս զի շինութիւնը ծառայէ իր նպատակին։ Բարեբախտաբար, հիմակ ամառ է, և Աստուծոյ լայնարձակ դաշտերը տրամադրելի են հեծանիւի փորձերուն համար։

ՍԵԼԱՆԻԿ-ՏԷՏԷԱՂԱՃԻ կառախմբոց երթեւեկութիւնք, որք ողողմանց պատճառաւ դադրած էին, վերսկսան։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան պահականաւը՝ Լէժէ Տրապիզոնէն Սամսոն ժամանեց։

ԱՆԳԼ. Ֆէյրլէս մարտանաւն Դչ. Իզմիր ժամանեց։

ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՆ հրահանգ ուղղուելով ծանուցուեցաւ որ կառավարական պաշտօնեայք Ռէժին նկատեն իբրեւ կառավարութեան մէկ ճիւղն, որովհետեւ այլեւայլ պաշտօնեայք զայն պարզ ընկերութեան մը տեղ դրած ըլլալով աջակցութիւննին զլացած են որով հասոյթը պակսած է. այդ պատճառաւ այս տարի շահաբաժին պիտի չտրուի և ապագային տոկոսի վճարումն ալ դըժուարութեանց պիտի հանդիպի։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ նահանգաց քննիչ Շաքիր փաշա Նիյտէ ժամաներ և անկից Գայսէրիի ճամբով Սըվազ ուղեւորեր է։

ՄԱՅՐԱՍՊԱՆ.— Այտընի մէկ գիւղին մէջ Սարը Մէհմէտ բարկութեան մը միջոցին հրացանով իր կինն սպանելու ատեն մայրն ուզեր է հարսն ազատել սակայն ինք զարնուելով մեռեր է։

ՈՉԽԱՐԻ ՏՈՒՐՔ.— Այս տարի Էնկիւրիի կուսակալութեան մէջ ոչխարաց տուրքն 2,389,015 ղրշ. արտադրեր է։

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ.—Շաբաթ օրը պելժիական շոգենաւ մը Սեւ ծովէն գալով Միջերկրական ծով երթալու ատեն, Սարայ-Պուրնուի առջեւ քարիւղաբարձ մավունայի մը զարնուելով ընկղմեց զայն։ Նաւավարներն ու քարիւղի սնտուկներուն մէկ մասը կրցան ազատուիլ։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ Կայս. Պանքային ընդհ. տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ այսօր Բարիզ պիտի ուղեւորի։

ՊՈԼՍՈՅ կազի ընկերութիւնն արտօնութիւն խնդրեց Վոսփորի եւրոպական եզերաց գիւղերն օդային կազով լուսաւորելու։

ՈՃԻՐ.— Պանտըրմայի մէջ ոչխարի վաճառական Թէյզուլլահ անուն Արնաւուտ մը դիակը գտնուեր է։ Սպանեալն օր մ'առաջ Պանտըրմայի Էճէնթէխանը գիշերեր և հետեւեալ օրն անյայտ եղեր է։ Խանապետն հարցաքննուելով ըսեր թէ յիշեալին վրայ 350 ոսկի կը գտնուէր և թէ անոր ընկերներուն վրայ կասկածներ ունէր։ Դիակը գտնուեր է ձորի մը մէջ, բերանը խոտով լցուած պարկի մը մէջ դրուած։ Պանտըրմայէն լուր տրուած ըլլալով տեղւոյս ոստիկանութեան, երէկ սպաննելոյն չորս ընկերները Գասըմփաշայի մէջ ձերբակալուեցան, երբ շոգենաւէն դուրս կ'ելլէին։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

26 ՄԱՅԻՍ

Պորսան գոց է Լատինաց Հոգեգալստեան տօնին պատճառաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ շաբաթ օր յուզեալ էր բաւական։ Մեր շաբաթ աւուր թուով ծանուցուած գներուն վրայ իրիկուան կողմ զգալի անկում մը տեղի ունեցաւ, բայց ի վերջոյ առանց մեծ տարբերութեան փակեցաւ։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԷ
Աւարտեալ եւ Վկայեալ
ՓԱՍՏԱԲԱՆ
ՀՐԱՉԵԱՅ Ա. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ

Ա. Իր իրաւագիտական շրջանն աւարտած, կը ստանձնէ շէրիի, հուգուգի, վաճառականական եւ պատժական ամէն տեսակ դատեր :

Բ. Այն դատերը զորս պէտք է վարէ թէ՛ Իզմիրի, թէ գաւառներու եւ թէ մօտակայ գաւառներու մէջ, ի հարկին խաթինաթի եւ թէմիզի պարագաներով :

Գ. Կը խմբագրէ եւ կը թարգմանէ դատական եւ օրինական ամէն գրութիւններ Տաճկերէնէ ի Գաղղիերէն եւ փոխադարձաբար. վարձք գոհացուցիչ. գաղտնապահութիւն, ճշդապահութիւն երաշխաւորեալ. բաց ի Կիրակիէ ամէն օր պատրաստ է իր գրասենեակն : 19—20

Իզմիր, էսկի Կիօմրիւք ճատտէսի

ՏՈՔԹՈՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենաստակ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի յատուկ (ըստ տարիքի), ծամողութեան, եւ ազատ արտասանութեան երաշխաւորեալ։ «Սկոռբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Զըպուգճեանց դէմ)։

Գաղղիացի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 նոր բացուած Խրիսօվէլի փողոց ամէն օր։

Յ. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ
ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Կ'փափաքի Բիւզանդիոնի միջոցաւ իր ջերմ շնորհակալիքն յայտնել իր Հայ յաճախորդներուն, որք Զատկի առթիւ վերանորոգեցին իրենց վստահութեան գործնական արտայայտութիւնն, և գոհ մնացին իրենց համար շինուած ամառնային և կէս-եղանակի (տըմի-սէզօն) կօշիկներէն : Ընդունած ըլլալով ընտիր և նուրբ կաշիներու ճոխ մթերք մը, պատրաստ է ամառուան համար շատ թեթեւ ու միանգամայն տոկուն և վայելուչ կօշիկներ շինել՝ ըստ կարելւոյն չափաւոր գներով։ Դիմել Ղալաթիա Գարաքէօյի հրապարակ թիւ 9, և Մահմուտ-Փաշա 211։ 10—1

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ՏՈՔԹ. Ա. ՔԱՌԱՔՈՉ

Մասնագէտ երկու սեռի ծննդամիզային, գաղղ. և մորթային ախտերու.

Այս տեսակ ախտերէ վարակուող և կարգ մը շաղակրատներու սուտ խոստմանց հաւանելով հիւանդութիւններնուն դարման չգտնողներու ծառայութիւն մը մատուցանելու նպատակաւ, Տօքթ. Քառաքոչ, իր դարմանատունն ալ աւելի կատարելագործելով փոխադրած է Աղա-Համամ ճատտէսի թիւ 14 իր տունն, ուր ամէն ժամ իրեն դիմող հիւանդները պիտի դարմանէ Եւրոպայի հռչակաւոր Բրօֆէսօրներէն Ֆուռնիէի և Կիյեօնի վերջին ու ազդու մեթոտներով : 30—4

ՏՈՔԹ. ՅՈՎՀԱՆ ՏԻՐԻՆԵԱՆ.—Իր դարմանատունը փոխադրած է Բերա Շիշլի փողոց թիւ 16, ուր ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի յետ միջօրէի։ Կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւնք և կը կատարէ վիրահատական գործողութիւնք։ Ամէն ուրբաթ ձրի աղքատաց համար։ 16 ամեայ երկար փորձառութենէն և ծննդամիզական հիւանդութեանց ու մանկաբարձութեանց մէջ ցոյց տուած յաջողակութենէն անշուշտ շատ գոհ կը մնան իրեն դիմողներ։ 15—10

ՏՔԹ. ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Մասնագէտ գաղղ., ծննդամիզային և մորթային հիւանդութեանց.— Բերա, Եիւքսէք Գալտըրըմ, Վասիլաքի աբառդման թիւ 17, ուր կ'գտնուի ամէն օր։ 6—30

ԷՍԱԵԱՆ ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՇՐՋԱՆ

Բերայի կիրակնօրեայ առեւտրական վարժարանի Զ. շրջանը պիտի սկսի յունիս 1 կիրակի ժամը 4ին։— ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ միայն եօթն ամսոյ մէջ (կիրակի օրեր 3 ժամուագրութեամբ) պիտի աւանդուին. 1. Վաճառականութիւն.— Առեւտրական օրէնք, սովորութիւնք, գործառնութեանց եղանակներ եայլն։ 2. Տոմարակալութիւն.— Նորագոյն մեթոտով՝ պարզ տոմար, կրկնատոմար և ընթացիկ հաշիւներ։ 3. Հաշուագիտութիւն.—Առեւտրական շրջանի մէջ պատահած ընդհանուր հաշիւներ, սեղանաւորական գործողութիւնք եայլն։ Վճարումն է ամսական 20 ղրշ. կանխիկ Ծրագիրը ձրի կ'տրուի Պահճէ-Գափու Ջրավաճառ Պօղոս աղաի խանութէն և Մէրճան շուկայ Վ. Մարգարեան էֆէնտիի դրատունէն։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ.— Հայ., օսմ. ֆրանս. և անգլ. լեզուներն և ասոնցմով առեւտրական թղթակցութիւնք։ Հայ. և օսմ. լեզուաց ուսուցիչն են Դրիգոր էֆ. Վահանի և Սիսակ էֆ. Դանիէլեան։ Ֆրանս. և անգլ. լեզուաց համար Սուրեան էֆ. պիտի գործադրէ Մոյս Բէրլիցի մեթոտը։ Վճարումն է նոյնպէս 20 ղրշ. ամսական։ Դիմել Էսաեան վարժարան Բերա։

6—10 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ — ՀԻՄՆԵԱԼ 1828

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ — ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՊԱՆԹ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15, ԻՒՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ		
Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	7,650,000
Թղթապանակի մէջ	»	69,246,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	16,000,000
Հատուցուած վնաս	»	176,000,000

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ		
Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	104,500,000
Ապահովագրութիւնք	»	250,000,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	17,750,000
Հատուցուած վնաս	»	65,000,000

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան։

Մանրամասնութեանց համար դիմել առ մասնաւոր Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Կալաթա, Գարաքէօյ Եէնի-խան Ա. յարկ։

Կենաց ճիւղին Տեսուչ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՌՈՍԻԱ

COMPAGNIE ROSSIA À ST-PÉTERSBOURG

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ (Հին Մուխտարի թեղը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԵՈՏՕՐ ԲԷՔՔԷՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ԱՐՄՏԻՔ. — Ցորեն. — Վերջացող շաբթուն ժամանեցին 30,000 քիլէ ցորեն, որոց 5000 ը կակուղ Էտիրնէ և 25,000 ը կակուղ զանազան տեսակ Անատօլու։ Վաճառուեցան 5000 կակուղ Էտիրնէ 16-17 ղրուշէն և 25 հազար Անատօլու 15-16 ½ ղրուշէն։ Կարծր ցորենէն հասաւ ու ծախուեցաւ 12,000 Անատօլու Եւրոպայի համար օխան 28½-30 փարայէն։ Գարի. — Տեղական սպառման համար 5000 քիլէ Դանուբ ծախուեցաւ 9 ղրշ.էն և 4000 Անատօլու քիլէն 8¾ ղրշէն։ Վարսակ. — Եւրոպայի համար 200,000 Սեւ ծովու տեսակ ծախուեցաւ օխան 21-21½ փր.էն։ Կտաւատ. — 100 պարկ Եւրոպայի համար ծախուեցաւ օխան 40-41 փր.էն։ Լոբիա. — Սեւ ծովու տեսակէն տեղական սպառման համար 30 պարկ ծախուեցան 100 օխան 100 ղրշ.ի։ Սիսեռ. — Անատօլուի տեսակէն 150 պարկ ծախուեցաւ օխան 32-34 փր.էն։

ԱԼԻՒՐ. — Վերջացող շաբթուն ժամանեցին ու ծախուեցան 2500 պարկ, որոց 600ն Օտեսա 78 97 ղչ.էն պարկը, 1000 Սամսոն 55-57 էն, 400 Սեվաստաբոլ և 500 Իպրաիլ 65-71 էն։

ԴԱՂՁԱԲԵՐՔ. — Շաքար. — Ժամանեցին 4000 պարկ Թրիէսթէ և 1000 ռուսական, որք ծախուեցան առաջինը 78-82 ղչ.էն և երկրորդն՝ 74 էն։ Սուրճ. — Ժամանեցին 1650 պարկ. ծախուեցան 850. պատրաստ 8000. Հրապարակը տկար է։ Կարժէ պարկը 7-9 ½ օսմ. ոսկի։ Բրինձ. — Ժամանեցին ու վաճառուեցան 500 պարկ Ռանկունի պարկը 110 ղչ.էն և 600 եգիպտական 70-74 էն։ Սէղերիխանի կարագ. — Թանիրօքի վրայ գործ եղաւ օխան 9 ½ ղչ.էն։ Մոմ. — 300 սնտուկ Յունաստանէ ծախուեցաւ 46 ½ ղչ.էն սնտուկն և 200 Աբոլլոն 44 էն։ Օսմանլըէի գինն է սնտուկը 45 ղչ. և Պոսֆորը՝ քիլօն 3¾ ղչ.։ Բարիւղ. — Սնտուկը 22 ղչ., ոսկին 100 ղրշէն։

ՄԵՏԱՂ. — Երկաթ. — 100 թոնօ ժամանեց։ Շատ գործ չեղաւ։ Մետաղի միւս տեսակներուն վրայ նշանակութեան արժանի գործ չեղաւ։

ԱԼՔՈԼ. — Ծախուեցան 89 տակառ՝ 50-51 ½, 48-49 ½, 53-54 և 53-58 օխան մէկ օսմ. ոսկւոյ։

ՀԱՆՔԱԾՈՒԽ. — Ժամանեցին 2500 թոնօ Քարտիֆ, 500 Նիւքէսլ և 1000 Էրէյլի։

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱ. — Հրապարակի վրայ քիչ մ'աւելի գործ կար։ Մանածի մարմաշի, կտաւի և տպածոյի վրայ նշանակութեան արժանի գործեր չեղան։

ԱՐՏԱԾԵԼԻ ՆԻՒԹԵՐ. — Թիֆթիկ. — 500 հակ ծախուեցաւ օխան 16½-17 ղրուշէն։ Բուրդ. — Նոր բերքի կ'սպասուի։ Իզմիրի մէջ շատ ապրանք ժամանեց։ Այտընի տեսակէն քիչ մը գործ եղաւ կենդինարն 246 ղրուշէն։ Բամպակ. — Ժամանեցին 5000 օխա Սէրէզ, որք ծախուեցան օխան 4.50-4.62½ ղրուշի։ Մետաքս. — Այս շաբթու թէ՛ մետաքսի և թէ խոզակի վրայ գործ չեղաւ։ Զինու տեսակին գինն է օխան 90-130 ղրշ.։ Պրուսայի գիներն են 33.50-38-39½ և Սուրիա 35-37, 41-43։ Կաշիեր. — Մինչ ժամանում կայ բայց վաճառում չըլլար։ Աֆիոն. — Ծախուեցաւ 10 սնտուկ Գայսէրի օխան 120 ղչ.էն. նոր բերքի կ'սպասուի։ Իզմիրի մէջ հրապարակն հանդարտ է, որովհետեւ գնողք քաշուեցան։ Գաւի խէժ. — 13 սնտուկ Գայսէրի դեղին ծախուեցաւ օխան 12¾ ղչ.էն։ Նոր բերքերն երկու ամսէն կ'ժամանեն։ Պատրաստ կայ 1800 պարկ։ Մահլէպ, — Օխան 60-200 ղրշ.։ Սալէպ. — Օխան 12½-15½ ղրշ.։ Դեղին Նշխարմոս. — Թէրսանէն 500 օխա գնեց 19-19½ղրշ.էն։ Իզմիրի մէջ 19 ղչ.ի իջաւ։ Դեղին ճէհր. — Օխան 19-19½ ղրշ։ Դեռոր. — Օխան 5 5½ ղրշ։ Մորթ. — Օխան 6-14 ղրշ։ Ընկոյզ. — Օխան 42-45 փարա. Կաղին. — Կենդինարը 88-90 ղրշ։ Խօղկաղին. — Կենդինարը 30-60ղրշ։ Պիստակ. — Գործ չեղաւ։ Նուշ. — 5-5½ ղրշ։ Զաֆրան. — Օխան 20 փր.էն 4½ ղրշ։ Թուզ. — 1½-3¼ ղրշ. օխան։ Մաստիքա. — Օխան 22-45 ղրշ։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏԳՈՒՄԱՐ

970,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ս'ԵՒՐՈՊԱ

Փարիզ, 16, Պուլվառ տը Իթալիէն 1, 3 րիւ Լը Բելըթիէ փողոցի անկիւնը շէնքին մէջ

1845 հիմնուելէն ի վեր

Ապահովագր. ներու վճ.	1,219,000,000
1896 ի տարեշրջան	
Ապահովագրեալներու վճ.	96,000,000
Հասոյթ	203,000,000
Նոր ապահովագրութիւնք	630,000,000
Ապահովագրուողներուն փոխ տրուած	15,000,000
1897 յունուար 1	
Աւանդք և անշարժ կալուածք յ'Եւրոպա	43,000,000
Յաւելեալ դրամագլուխ	138,000,000
Արդի ապահովագրութիւնք	4,285000000

Տէւլէթլոյեան ապահովգիր

Շահաբաժիններու բաշխմամբ և ապահովագիներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու։ Պայմանագրութեան նոր եղանակ, սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին քնակութեան և ուղեւորութեան. Հինգ տարի ետքը ԲՈՆՈՒՆՔ տալով Ընկերութեան փոխառութիւններու ... Նշանակուած է ապահովագրեալ ... տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա Տ. ՈՒ. ՀԷՈՒԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վօյվօտա փողոց, Վիթալիս խան Ղալաթիա

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

Գործ փնտռող երիտասարդներուն, կամ նոր գործ մը ծանուցանել խնդրողներուն, բացառիկ դիւրութիւնք կը տրուին Բիւզանդիոնի Խմբագրատան մէջ։ Ո՛չ միայն կարեւոր զեղչ մ'ըրած ենք այսպիսի ծանուցումներու գնոյն վրայ, այլ և առաջարկութիւններուն պատասխաններն ընդունելու և հաղորդելու միջոցները կ'ընծայենք։

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Աբերտեյնի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Աւսէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Բէտղրիան	10500	Բըրմիըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլըմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ծօրճիան	8000	Անատօլըզիան	2500
Պոստոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ցիրճինիան	8000	Լէապիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վալօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ցըտոնիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքներն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրամանը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիս	3500	Թիպս	2500
Պամմէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնէս	3500	Նէրգիս	2500
Անիւպիս	3000	Բերա	2250
Ապօր	3000	Օսիրիս	2250
Անօրիս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3550	Կառքօնի	1500
Ֆարօս	2750	Կիէն	1500

Դեռօ շոգենաւը, նաւապետ Հըրս, Լիվրբուլէն հոս հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ. 34, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

L'ANCRE ԼԱՆՔՐԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՄԲ.	1871ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳՄԲ.
133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ	206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. եւ արք. Գերբին խորհրդական, նախագահ
» Ռօտոլֆ Հոեոս, դեր-նախագահ
» Ժօզէֆ Հոեոս, կայս. եւ արք. Գերբին խորհրդական
» Բօյտան Նաքօ » » »
» Ալֆրուած Բրօլէշ s'Օսբէն
Թէօտոր Բանցէն
Ժան տը Վէնինկ - Ինկէնհայմ

Կառավարական Քոմիսէր Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՔ կայս. արք. խորհրդական

Ընդհանուր Գործակալ, Բերա, Թիւնէլի հրապարակ, տուն Սարաֆօղլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

ընդ մէջ ՀԸԼԼ, Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՕՏԵՍԱՅԻ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տօմինօ	937	Իտաքօ	5540	Բօլօ	510
Ալէքթօ	3607	Տուրօ	2383	Ճիւնօ	1080	Րիալթօ	2229
Անճէլօ	1541	Տրաքօ	1713	Քլէսօ	1053	Րինալտօ	1663
Արիօսդօ	2377	Տինամօ	504	Քօլրինօ	2307	Րօլլօ	1613
Պասանօ	1822	Էպրօ	2464	Քօմօ	1700	Րօմէօ	1789
Պօրօտինօ	1264	Էլտօրատօ	1520	Լէօ	1053	Րօզարիօ	1862
Պրավօ	1076	Էրատօ	1481	Լէանտրօ	2271	Սաբֆօ	1113
Պրիւնօ	841	Ֆիտօ	954	Լիվօրնօ	1643	Ցիբբօ	1735
Պըֆֆալօ	4431	Ֆինլանտ	1828	Լօրէնցօ	3191	Սիլվիօ	1193
Գէյրօ	1671	Ֆլամինկօ	849	Մալմօ	724	Սբէրօ	1200
Գալիբսօ	1337	Ֆրանչիսքօ	4582	Մարէնկօ	2273	Թասսօ	1328
Գամէօ	1244	Կալիլէօ	3060	Մարգէլլօ	3709	Թ. Ուիլսըն	1546
Գադօ	1094	Կիդանօ	1243	Միքատօ	3557	Թօքիօ	3827
Զիքակօ	2729	Կօզօ	1011	Միլօ	1057	Թօլէտօ	1470
Սիսէրօ	1834	Կրոտնօ	1695	Մոնդէպէլլօ	1735	Թօրբիտօ	487
Գլիօ	2697	Հիրօ	775	Մուրիլլօ	2410	Ուրպինօ	2429
Գօլօրատօ	4235	Հիտալկօ	1581	Նէրօ	1083	Վաքօ	1914
Գօմօ	1497	Հինտու	3720	Օհիօ	4100	Վօլօ	1289
Գօնկօ	2906	Հօրացիօ	3600	Օ. Թարիօ	4036	Վօլթուրնօ	2396
Գօրսօ	895	Հումպէր	596	Օրլանտօ	1535	Եէտօ	1850
Տիտօ	4811	Իակօ	2354	Բալէրմօ	1637	Զէրօ	1200

Լուբէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Ուեպպ, ընդհ. վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ։
Տուրօ շոգենաւը, նաւապետ Մաքբրմ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ.

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

(62)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՔՈՓԷ

ՅԱՆՑԱՒՈՐԸ

Ալպէրդն է որ ժամանակին ընտանիքէս բաժնեց զիս. բայց շատ կը սիրէինք զիրար, և իբրև այր ու կին կ'ապրէինք, շատագնիւ, շատխելօք... Այն ատեն, սա պատահեցաւ որ երբ հէք Ալպէրս տաքթօր ընդունուեցաւ, իր հօրենական ժառանգութենէն այլեւս բան մը չէր մնացած, մանաւանդ քանի մը պարտք ունէր, ոչ թէ մեծ բան մը, այլ գինքը նեղելու չափ... Առաջարկուեցաւ իրեն որ երթայ Բիքարտիոյ մէջ հաստատուի, երկիր մը ուր, ինչպէս կ'ըսէին, ծերունի բժիշկ մը միայն կար որ ընդհուպ գործէ պիտի քաշուէր։ Ընդունեց այս առաջարկը, բայց խաբուած էին զինքն։ Ուրիշ բժիշկ մը արդէն հոն հաստատուած և ամբողջ յաճախորդները բռնած էր... Ալպէրս ատեն ատեն Բարիզ կու գար զիս տեսնելու և կ'զգայի թէ նեղութեան մէջ էր։ Փոքրիկ աղջկանս ստնտուին ամսականը կը վճարէր. այսքան միայն կրնար ընել, վասն զի հազիւ իր ապրուստը կը շահէր։ Բայց ես կ'աշխատէի և դեռ լաւագոյն օրեր կրնայինք յուսալ։ Ալպէր այնքան բարեսիրտ, այնքան պարկեշտ էր... որ յաճախ կ'ըսէր ինձ. «հէքդ իմ Լուիզ, եթէ «ապագան քիչ մը ժպտի, և քանի մը «հարիւր ֆրանք ունենամ առջեւս, «կնութեան պիտի առնեմ զքեզ։» Վերջապէս, դժբաղդաբար իրեն կ'առաջարկուի լաւ վճարուած պաշտօն մը՝ շոգենաւու մը մէջ որ Հարաւային Ամերիկա կը բանէր։ Այդ պաշտօնին մէջ կը տեսնէր քանի մը խնայողութիւններ ընելու, իր պարտքերը վճարելու միջոցն... Երկու կամ երեք տարուան զոհողութիւն մը պիտի ընէր... Շոգենաւ կը նստի և առաջին ճամբորդութեան միջոցին դեղին տենդէ կը մեռնի ի Րիօ-Եանէյրօ...։ Այն ատեն բոլորովին առանձին մնացի իմ վիշտերուս հետ։ Եւ ստնտուն եօ ճամբեց փոքրիկ աղջիկս, անցեալ մայիսին, ճիշդ գործերու դադարման միջոցին... Ո՛հ, ի՜նչ դժնդակ ամառ մը անցուցի, տեսնելով հէք աղջիկս որ մնդեան պակասութենէն օրէ օր կը հալէր։ Ընկերուհիներ, դրացուհիներ կ'ըսէին ինձ. «եթէ ձեր տեղն ըլլայի, նեղը պիտի չիյնայի, ի՛նչ աղնիւ էք.» բայց չէի կրնար որոշում տալ... Ո՛հ, քաջ գիտեմ թէ Բարիզի մէջ կին մը, որ իր աշխատութենէն զատ ապրուստի ուրիշ միջոց չունի, դրեթէ ուրիշ կերպով չկրնար ընել... Ի՛նչ փոյթ, այդ վիճակը սոսկում կը պատճառէր ինձ և լաւագոյն կը համարէի նեղուիլ և ինքզինքս ամէն բանէ զրկել, Ալպէրիս յիշատակին պատճառաւ...»

Աստ կանգ առաւ հեծկլտանքէն հեղձամղձուկ։ Բրէթիէն Լէքիւյէ անոր դիմացը նստած, մտիկ կ'ընէր և թիկնաթոռին բազկին վրայ կրթնած, ձեռքն աչքերուն դէմ դրած էր, իբր թէ ճրագարանին լոյսն անհանգիստ կ'ընէր զինքը։ Բայց իր յուզումն ծածկելու համար էր։ Այս սրտաճմլիկ պատմութիւնը Պ. Լէքիւյէի կը յիշեցնէր ուրիշ հէք աղջիկ մը որ աշխարհի մէջ առանձին մնացած էր այս կնկան պէս, հանդերձ դիւեցիկ զաւակով մը։ Բերինեդի վրայ կը խորհէր։

«Ներեմ կը խնդրեմ, պարոն, կրկնեց Լուիզ Ռամօ մեծ ճիգ մ'ընելով. ներեմ կը խնդրեմ ամբողջ պատմութիւնս ձեզ յայտնելուս համար, որ գործին հետ առնչութիւն չունի... Բայց պատճառը սա է որ... մնացեալին համար զոր պիտի պատմեմ... չեմ ուզեր որ չափազանց չար կնոջ մը տպաւորութիւնն ընեմ ձեր վրայ...։»

Պ. Լէքիւյէ իր աչքերը միշտ իր ձեռքերէն միոյն մէջ ծածկելով, միւսովը քաջալերական նշան մ'ըրաւ. դեռատի կնոջ և զանխուլ ձայնով մ'ըսաւ անոր.

«Շարունակեցէք, հէք զաւակս, կ'զգամ որ անկեղծ էք և հաւատացէք որ մտիկ կ'ընեմ ձեզ բովանդակ համակրութեամբս։

— Ժամանակն անցաւ սակայն, շարայարեց հէք Լուիզ։ Աշխատութեան համար հոգիս հանելով, ամէն անկէ քիչ մը գործ կը գտնէի և հացս կը ճարէի, — ո՛հ, ճիշդ հացս —, փոքր աղջկանս ու ինձ համար։ Օգոստոսի վերջերը գործերը քիչ մը վերսկսան և վարպետուհիս մետաքսեղէնի կտոր մը տուաւ ինձ, որպէս զի տանս մէջ բանիմ... չատ գեղեցիկ կերպաս մ'էր, որ առնըւազն վաթսուն ֆրանք կ'արժէր։ Իրիկուն մը... գրեթէ աւարտած էի, յաջորդ օրն արուեստանոցը պիտի տանէի և տասնեւհինգ ֆրանք պիտի ստանայի... Իրիկուն մը շատ հանդարտօրէն կ'աշխատէի, երբ պզտիկ աղջիկս, որ մօտս օրօրոցին մէջ կը քնանար, ընդոստ արթնցաւ և սկսաւ ճիչեր արձակել։ Մէկէն ոտք ելնելու ատենս, սեղանին զարնուեցայ, կանթեղս վար ինկաւ և ամբողջ քարիւղը թափեցաւ մետաքսեղէնին վրայ... Աւասիկ հարուած մը։ Հիմակ ե՛ս երեք ոսկի պարտական էի վարպետուհիիս, և դրամապանակիս մէջ հազիւ քըսան սու կար,... Այն ատեն, փոքրիկ աղջիկս նորէն քնացնելու համար օրելով հանդերձ, տեսակ մը կատաղութիւն զգացի... Ո՛հ, այս այսպէս էր... Լաւ ուրեմն, քարը գլխուս, ուրիշներուն պէս... ես ալ շուայտ կեանք պիտի վարէի։ Եւ քսան ֆրանքնոցներ պիտի ստանայի, անմիջապէ՛ս... Եւ փոքրիկ Բլէմանս քնանալուն պէս, հագուեցայ և դուրս ելայ... Շրջազգեստս, — Տէ՛ր Աստուած, ձեր վրաս տեսած այս շրջազգեստս, — դեռ դոյնը շատ չէր նետած, ոչ ալ գլխարկս. ձեռնոցներ ունէի... Վերջապէս, հիմակուան պէս անշնորհք չէի... Իմ տանս մօտիկն, Արեւելեան կայարանին առջեւ, մեծ սրճարանի մը դարատափին վրայ նստած կիներ տեսած էի յաճախ, տեսքոտ արդուզարդերով և ցցունքներով կիներ... Հոն գացի և գաւաթ մը գարեջուր բերել տուի... Նախ և առաջ ամչցայ... Կիներն, իմ բոլորտիքս, բարձրաձայն կը պոռային լիրբերու պէս, աղտոտ խօսքեր կ'ըսէին... Փախչելու փափաք կ'զգայի արդէն, երբ երիտասարդ մը, որ իմ սեղանիս քովի սեղանին առջեւ նստած էր եւ որուն յուզուած ըլլալուս ուշադրութիւն չէր ըներ, աթոռը մօտեցնելով ըսաւ ինձ. «Միթէ կրնա՞նք ծանօթանալ»։ Եւ մինչ, բոլորովին սարսափահար, պատասխան չէի տար. «Դրպանս պարապ չէ, ըսաւ ինձ, մի՛ վախնաք, կաթայ կայ, կրնամ սիրային գիշերուան մը վարձքը վճարել։» Եւ այն ատեն տեսայ թէ ողորմելի կերպով հագուած էր։ Բայց շարունակեց. «Կուզէ՞ք ապացոյցն», և գրպանէն հանեց ափ մը ոսկեդրամ...

(Շարունակելի)

Թարգմանեց Բ. Մ. ՕՀԱՃԵԱՆ